

310333

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న వట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 14-వ తేది సోమవారము

No. 114

సంపుటము ౯

మొదటి నామ సంవత్సరము, శ్రావణ మాస చతుర్థి వృషభి.

సంచిక ౧౧౪

శివకవచము, కన్యవచనానికిది యాక గొప్ప ప్రసాదము

శుక్ల సత్యత్రయింక గలుగు పాపము, భవనము, ప్రయత్నములు కృత్యములు, ప్రేమాతీతములందు ఆకాశం గను, మనోనివారములు, వ్యాధులు మొదలగునవి పటాపంచలై పారిపోవుటలు చేయుటయందు ప్రసిద్ధి చెందిన ఈ తాతయిద్దరు సమానమైనవారములు ఈ ప్రపంచమునందు లేరు. అస్పృశ్యులు అనికముగా పొందుదు. ఒక వారమునాడెల్ల ఆస్తియు తప్పక పడుచును బాతమును వ్యర్థము చేక (వాయుబాతము, ఒకసారి అర్చనయిచ్చి మోడవలెను.

వెండి 1.కి ధర రూ 2, అష్టధాతు రూ 5.

Pundit S Jyotirvid, Astrologer, 7/A Star Lane P O Calcutta

సుప్రసిద్ధమైన

శ్రీ క ర క స్తూ రి మా త్ర లు.

రెండు కుటుంబరత్నములు

సోమము మిక్కిలి పుష్కలముగా నుండును. మంచికర్మ కలిగియును. అటువ్యాధులు రానీయక ఆటంకపరచును. బిడ్డలకు గాని, పెద్దవారికి గాని కన్య, బలుము, మలబద్ధము, అశీర్వము, వాయువ్యకోశము, వంశవృక్షములు మున్నగు వ్యాధులకు అత్యుత్తమమైన శుభమును గలుగజేయును. తొలకలములో ధరించుటకు మిక్కిలి ఉపయోగ మైనది.

280 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.4-0; 12 బుడ్డు బి. పి. ఖమ్మతో సహా రూ 3.0-0 లగున ప్రముఖ సంజన్ గూడు దంతమార్గము. చకలబద్ధ వంశవ్యాధులను త్వరలో పొగుచేయును. మంచిపనులన్నియు గలిగి 1 పాటుము 1 నెలకు సరిపోవును. ధర రూ 0.1-0; 12 బుడ్డు పాటుము బి. పి. ఖమ్మతో సహా రూ 1.0-0 అయ్యున్నది వివాహ వి. వి. వందీతులు, సంజన్ గూడు పోవు. (మొసూరు జిల్లా) (2)

ఉంగరములు

వివాహములందు, వాటకములందు, ఇతర పుణ్య కార్యములందు బహుమతిగిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పుష్కలములతో కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, ఆర్డర్, సీలు, పాము, మున్నగు రకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్ని రకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయుచు అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది తృప్తికరముగా తమన్న వాషను తీసికొని వెళ్ళి మిచ్చెదము.

లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ,

(192) 18/283, చైవాబాదు, మద్రాసు

చ్యవన ప్రాశన

చ్యవన ప్రాశనము బలముగిచ్చును. కావ్యానుగోగములకు మహాపాపమును స్వరభంగమును పోగొట్టును. కావ్య కోశములలో ఉండేకోగమును పోగొట్టి వాట్లకు బలముకలిగించును. చ్యవనమును పోగొట్టి బలము గలిగించును. వాతరక్తమును పోగొట్టే చేయును.

చ్యవన ప్రాశన మూత్రకృచ్ఛమును నివారించును! చ్యవన ప్రాశన శుక్లములో ఉండే సోమమును పోగొట్టి ధాతువృద్ధి కలుగజేయును. శ్రీశివవారికి పుష్టి నిచ్చును. శ్రీయశోగులపాలిట సంతతి. చ్యవన ప్రాశన, పుష్టియొక్క ముగిరినమును పోగొట్టి నవహృదము కలుగజేయును. వాతరక్త కలిగివున్నది నిచ్చును. 1 శేఖర దేవర్ 3.0-0 రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు గోవాపరిశిల్ప

త్వరపడును, వెల సులభము, ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ అల్లాబోర్లవారి బహుమానము పొందుచున్నది

129 రకముల ఔషధములున్నవి

(31) బోధకాళం సంహారణి:—మిత్రకాలమునుండియున్న శ్రీపతిగోగమునైన నారముగోపాలలో గుణము కలవరచి. కాష్ట్యసంకులు, సీమ వానించుటయొక్క పరిణిత పాదములు సహా స్వస్థంజై కమలములకలె ప్రకాశించును.

15 శో. రు 4.8-0 వారములకు రు 2.8-0.

(40) నిఖిల వ్యాధిని తేలిక కంటేరము. చిట్టభీరంగి, పల్లిక, బగ్గలోవగు సహాయమున్ను, కీళ్లనొప్పులు, వల్లని పొడలు, మూలవ్యాధి, పొంతువు, సహమేహములు, మేహదాహ, మేహక్రమములు, పుష్కలము మొదలు అన్ని వ్యాధులకు వారముగోపాలలో నివారణకరీ బలము, కరీరకాంతి, రక్తకృష్టి, విద్యమంబ కలిగించును. ఇచ్చావత్వం.

నెల శో. రు 8.0-0, 15 శో. రు 3.4-0.

(50) సర్వవిధ శిశుగోగములకేవలము, శిశుగోగములకేవలము, తొలుపు, ఎరుపు, నలుపు బాసగు రోగములకు కీళ్లనొప్పులు, మూత్రము కృష్ణముగాని, పోటుపొట్టుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు తగ్గి రక్తకృష్టి చేయును. 8 పూటలలో గుణము కనిపించును. ఇచ్చావత్వం.

దేన్నీ రు 1.4-0.

(48) మహావృషాశీరము (అను అష్టాదశ ఔష్ధుగోగములకే) నెల శో. రు 5.0-0, 15 శో. రు 2.12-0. సహమేహములు, పొడలు, నుచ్చలు, కాళ్లు, చేతి, చేతు, పెద్దవలలు, ముక్కు, కన్నెరాలు లాదై ఎర్రబారి సహా తిమ్మిరలుగా నుండుట, మేహసీమ, అంకరప్రణములు కన్నెరాలుకు పరమానగము.

(27) శ్రీరామాస్త్రయోగము నెల శో. రు 8.0-0, 15 శో. రు 4.0-0 కపములు, క్యాసకాము, కన్య, విగ్రహ, ఉష్ణము, మొగ్గ వ్యాధులకు బ్రహ్మస్త్రము, 8 పూటలలోకమును హరించి నెలకోపాలలో పూర్తి నివారణ నిచ్చును. గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు.

కె. వి. ఆచారి, K. V. Achari, Ayurveda unani Doctro

మొదటిరకం సవరం బంగారుచే

తయారు కాబడిన

నానాగతి శుభరకముల చేతి

గొలుసులు, రావాకలి, పార్శ్వ, వైకో, దమయంతి, పల్లెల పన్నెరు, గుండల, కొత్తపానావా, చంద్రబాంబు, ఇంకా యితరమోడి గాజులు, కానుకలందల, ఉంగరములు, వంశీలు, నాగకత్తులు, గడియారగొలుసులు తయారు విక్రయము ఈ కిర్దముగా నున్నది. తయారుచేసిన అర్చనాక సకాలమున పొందవచ్చును. నగలు రత్నాకరముగా చేసెంతట వా:ను తినుకొని చేరే శుభముచేసి యివ్వగలము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి

(1842) అందు కంపెనీ, నెలవన గ్రామము.

649 ప్రవాబాబుకోట్ల, మద్రాసు.

నెలసులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్లు సర్వేశం తాలూకు మేడ

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అమ్మలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రు కలిగియుండుచీట్టి రెం డంతములు గలిగిన వామేడను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టెనున్న, స్థలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుండి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యానకు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేదీ వ్యతిరేకంగా ప్రచురపంచి రేఖాచిత్రముల మూలకు ఖరీదా మనుష్యుల యెదుట లాటరీచేయుచును. నెక ప్రతివాదును వారి వారి అభిప్రాయముల నిర్ణయించుకొనుట కిది వందీకరణము. త్వరపడును. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పూర్తియైనది లాభములేదు. లాటరీ చీట్టి ఒకటికి రూ 5 ల మూత్రమే. ఇంకా వ్రాస్తమయిన తగిసిట్లన్ను, వికలములన్ను కొరవారు మా యెంట్లవల్లగాని నెటగా వాడు. వాసిగాని కలముకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల వనూలు అయ్యె సామ్యు కృష్ణాజిల్లా యేలూరు పెంట్లలో కో ఆటరేటివ్ వ్యాం 1లో నుంచబడును.

2 ప్రతిగామమునందును మంచి రేఖాచిత్రము కానయ్యును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు యాక్రింద సంతకముచేసినవారికి (వాసిగాని, కృష్ణాజిల్లాగా విచ్చిగాని నెటగుకోవచ్చును. (189)

"చీట్లు కావలసినవారు, తమ ఆద్రమ్యును స్పష్టముగా వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 ల చొప్పున మణి అర్చన చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు మాటూరి సర్వేశం, కృష్ణాజిల్లా. 1-7-1922. మేడ కామ్యువారు.

సరస్వతీ వాచకపుస్తకములు

ఫారషీ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి పక్షాంతము.

ఈ వార్తములు Text Book Committee వారిచే
అక్టోబరు 1921 నాటి జూన్ 22 వేది కమిటీ ప్రవచించి
బడినవి. వెంటనే మేము మామిత్రుల సలహా వైచిత్ర్య
ప్రకృత వారి Proceedings R. C. No. 427/19
Dated 11-7-19 ప్రకారము Co-operative Societies
and Industries ను గురించి పాఠములు వ్రాయించి వెంట
కంటే వార్తములలో చేర్చి ప్రచురించెదము. అప్పటినుండియు
మా చిన్ని వార్తములు సర్వజనాదరణమును బడసి, దేశాధిపతి
వృద్ధి నొందుచుండ మా మిత్రు లీ పాఠములు Text Book
Committee వారిచే జాబానింపబడెనని గానెయు ఇందు
కొన్ని పాఠములు హెచ్చుగా నున్నవనియు శ్రీ ప్రకృత
వారికి తెలియవరచి మా పుస్తకములలో లేనిపోని వివాదా
దము చేయుచు, చాలమంది విద్యార్థి కారులకు తెలియజేసి.

గణాధికారిని పోలీసులైన శ్రీ దైత్యులవారు మేము
 జేడ్పాడు పోలీసులను ఆహ్వానించును Special Case గామీకు
 Proceedings R. C. No. 135 E 21-30-5-22 లేదని
 పంపించును. కావున విద్యార్థి కాదులను ఆహ్వానించు
 కును మేము విన్నవించుకొనున దేవునగా నిందాగోపణముచేయు
 మామిత్రులమాటలని మా సర్వస్వపాదకములపైకినక బాగుక
 అశక్తనాశనవిషయములలో ప్రవరింపబడిన మా చిన్ని ప్రజల
 ములను వాడుకలోనికి తెచ్చుటకము విాయడి. కావున తనకి
 తని మాకు ప్రాధ్యాపకమునందగులకు కొరచున్నాము.

పుస్తకములు చదియవారు:— గోదావరిబుక్సు, డిపో,
రాజమండ్రిజిల్లా (వాసిం నడయగలరు.
(25వ) అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి ప్రకాశకుడు.
న. బి. మావద్ద ఎలిమెంటరీవిద్యార్థుల పుష్కరసాగరము
అన్నిరకముల స్కూలుపుస్తకములు స్టేషనరీసామానులు, వాణి
కములు, వకలలు వగైరా అన్నియు దొరుకును.

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

జాతీయము

(1) జాతకము (కుండలి) యొక్క నలుగురి (2) పుట్టినదేదీ, జననకాల ఫలములుగాని (3) జాతకునియొక్క వర్ణము, ప్రవృత్తు కనుగొనుట మాకు ఉత్తరము వ్రాయుటకు యముగాని, తమూటిలో నేనియో యొకటి మాకు పరిపాకదేదల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, కేరలాది స్థలము, భవనంపాదము, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, పంథావము, కర్మకాండ్యము, ఉద్యోగము, తననము మొదలగు విషయములు జాఖిలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-400 లకు వి. పి. గా పంపెదము. తరువాతినయగుట సరిగా మన్నియదేదల, జాతకునియొక్క ఆయుర్దాయము అఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిముఖ ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంకితకాఫలములు గల పూరా జాతకము, కాస్త్రసమ్యక్తముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రు 5 లు, అనునె. పూరాజాతకము వ్రాయుచు కొనుచారు రు 2 లు, అధ్యాయము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువరకు తయారుచేసి కత్తిన్ రు 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సర ఫలము

మొత్తముమీద 1 సం. రం వోట ముందు జరిగినట్లో ఫు
ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారేగా 12 నెలల ఫలములు విశ
రమంగా వ్రాయుటకు చి. పి. భిక్షులతో రు 1-4-0లు జనును.
దీనికి జన్మమత్రము గాని, జన్మకామము గాని, మఱు వంపి
చాలును. ~~మొత్తముమీద 1 సం. రం వోట ముందు జరిగినట్లో ఫు~~

జాతకమూలాండము

తెండ్రుప భాగము. ఇది 800 శేతులు.
ఇందు లన్ని నుట్టుటయు, గ్రహనుట్టుటయు, భావనుట్టుటయు, వచ్చుట
యూ, హాదశకర్త, అప్తకర్త, తాత్పర్యసహితముగా నుమా
1000 ప్రమాణ క్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను తాత్పర్య
భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక
పంగతులతో మిక్కిలి నులభతైలివి అప్రద్యుతముగా వ్రాసె
బడినది. దీనివలన అన్ని పంగతులు పూర్తిగా తెలియును.
ఈ గ్రంథము వచ్చనియెడల తిరిగి సాము వాపసు చేయుదును.
ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు ధర్మభాస్తులు సంపాదించి
తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము.
దీనివలె పోస్తుభిర్ములుగొక రూ 2—0—0 లు
అలస్సు పానహో ప్రకలు దొరకవు.

(3512) అర్జున వంశ దత్త (ప్రే),
గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా)

చాటుపద్యమునిమంజరి

ద్వితీయ భాగము

[illegible]

మూ స్నాతము చతు

హృదయమును చిన్న పద్యరచనము, ప్రభాకరశాస్త్రి
గారు గవించినది పద్యములను వ్రాసినవారందఱిని, తన యాచార్యుని
యొద్దనుండి వ్రాసినది. వెల 0—6—0.

అప్పుడు నీవు ముగియించుకొని, చంటికిని అర్పణ పంపువారికి
మూన్యార్థ ముప్పుడును రు. 0-4-0 ల కి పంపుదము.

(142) ఆదాసు:—మణిమంజరి మేనేజరు,
తరువల్లి క్షే.సి, ముదాసు.

శ్రీ విదాం ద్ర బ్రహ్మండపురాణము

అధ్యక్షులు.

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

శాస్త్రము నున్నది.

హాలాక్షమహాశక్త్యము, స్కాందపురాణములో నొక
భాగము. ఇందు మధుర మీనాక్షి సోమశంకరేశ్వరు లీలలకు
కృత్రిమముగ నీ విధితమలకు వరింపఁబడి యున్నవి.

తవ్వకలు మూడు నీటి నీలి 0—12—0 అక్షరాలు.
అక్షరాలతో పాఠ్యాన్నిము. ఇందు చరిత్రం దానుమది
సంస్కృత ముదలను 3 వ ల నీటి నీలి అక్షరాలు.

మంచి క్షేమము కల యున్న 1-8-0.
విశ్వితి సామంతపట్టాభిషేకము. సలహా నాటకము.
మొ 0-12-0 అంతము.

శ్రీరామకృష్ణానంద, లక్ష్మీకృష్ణానందము,
అప్పలదిద్దురి. వేల 0—12—0 తిహానా,
జనవరి 1941.

కందుకూరు కందుకూరు, హైదరాబాద్, విజయవాడ.

సిక్కిలిన్, నెగరోగముకు (157)

పూచీయైన బేషధము

పట్టి విధి వర్ధిల్లి, పెండ్లి గమలులే స్వయముగా నను.
 భరించు చున్నను, లేక కుక పొంపవ్యముగా ఆనందించు
 చున్నను, గిడనులలో పూర్తిగా కుగురు. కనుచి పక్షమున
 కండ్లెత్తలు వెకము వాపవ్యములను.

రాగశాస్త్రవివరణ వై. పి. శివయ్య	సహ. బుద్ధి	1-8 రు 3-0-0
శిఖర వై. పద్మము	" "	రు 4-8-0

శ్రీ తిరుమలలు ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాయవలెను.

HAKIM ABDUL HAJEE,
P. O. Kamtaul,
Darbhanga North Behar

అఖిలభారత కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘము

కలకత్తాలో నాయకులకు సన్మానపత్రములు

గొప్ప బహిరంగసభ

18 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తానగరమున మిర్జాపూరుపార్కు లో మిక్కిలి గొప్పబహిరంగసభ జరిగినది. అఖిలభారత కాంగ్రెసు భిలాభతు ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘ సభ్యులగు నాయకులకు కలకత్తానగరమునందలి భారతీయులు సన్మానపత్రములను సమర్పించుటకా సభజనకలపడెను. హిందువులు వహమ్యుడియులు జైత్రరేయలు మార్వాడీలు సిక్కులు మున్నగువారును కొద్ది మంది మితవాదులును చాలమంది స్త్రీలును ఆసభకు వచ్చిరి. వాయు, సి. రాజగోపాలాచారి, దేశబిందు చిత్రరంజనదాసు, వి. జే. పటేలు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, హాకీం అబ్దుల్లాఖాను, అబ్దుల్ మజిదు బదాయీ, ఆమ ఫతు ఆలీ, మజిల్ ఆలీ, ఎస్ క మూ రి రంగయ్య గారు, బి. ఎస్. సాస్యు, వారదాయాలు నాగగార్లు మున్నగు సముఖులు సభకు రాగానే జయజయనినాదములు వినిపింపెను. అక్షరలను లాజలను పుష్పములను చందనమును మనుమూలికలను నాయకులకై చిల్లము హిందూమహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, జైన్, బౌద్ధాది వివిధమతముల ప్రజలరక్షణియులగు నాయకులకు భగవంతుని తోడ్పడుగా కయని వారాసీ రిచ్చించిరి. ప్రజలతమమున అట్లాగ్ని బాబూ కుమార్తెపద్మావతి భద్రుబట్టవై ముద్రింపబడిన సన్మానపత్రమును నాయకులకు సమర్పించెను. పిమ్మట హాకీంజీ యువశ్రీనించెను.

హాకీం అబ్దుల్లాఖాను గారు

“భారతభండమునందన్ని రాష్ట్రములలోను వంకరాష్ట్రము ఆ గ్రహానమును బడయకలిగి యున్నదిగాన స్వరాజ్యసంపాదనమునందును గూడ వంకరాష్ట్రమే అగ్రస్థానమున వహించుట. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అసహాయోద్యమ విధానమును పూర్తిగా ననుసరించుటకు ముందు కొంతపని జరుగవలసియున్నది. లాయడుబార్జి గారి కడ పటి యువస్వాసము ప్రకటించబడిన పిమ్మట మిహవాది కక్ష వారి ఫ్యూర్యము తొలగిపోయినది. లాయడుబార్జి గారి ప్రసంగమును మితవాదు లాక్షేపించెదరు గాన మితవాదులకును అసహాయవాదులకును భేదమంత హెచ్చుకాలేదు. మిహవాద ప్రభుత్వముతో సంబంధమును త్యజించి మాతో (అసహాయవాదులతో)నే భవింపి దేశ సేవచేయుట అని మనము (అసహాయవాదులు) మితవాదులను కోరెదగును. మితవాదులట్లు మనతో నేకీభవించిన స్వరాజ్యము తప్పక చేయరును. ఎల్లవారును కద్దరుబట్టినే ధరింపవలెను. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని పెంపుజేయవలెనని హాకీంజీ నడివెను.

నెహ్రూ పండితుడు

పిమ్మట నెహ్రూగారు రాంగ్లభూమిలో నుపన్యసించిరి. ప్రస్తుతము మనదేశమునందలి పరిస్థితులను ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘములవారు పరిశీలించుచున్నారు. పరిస్థితులలో కలిగిన మార్పును బట్టి భావివిధానములను తేలిన సంఘముల వారికనుచించెదరు. విచారణచాలకరకు పూర్తియైనదిగాని వారినూచన లెట్లుండనో మాత్రము నేనిపుడు చెప్పజాలను. ఒక్కటిమాత్రము సత్యము. అసహాయోద్యమమంతరింపలేదు. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి ప్రబలముగానున్నది. చాలమంది ఖద్దరుబట్టినే కట్టుకొనుచున్నారు గాన అసహాయోద్యమము కొంతమైన తగ్గలేదు. అసహాయోద్యమమునందెట్టిమార్పును జరగ వలెను. విధానమునందు కొంతమార్పు కలుగవలెనని కొందరు కోరుతున్నారు. దానినిగూర్చి ఆలోచింపదగినదే. మనవిధానమున కొంతకొంత వలెనయో కొంత హెచ్చింపవలెనయో, కొందరు కోరిన కోర వచ్చునుగాని ప్రస్తుతపరిస్థితులను తొలగించుటకు అసహాయోద్యమ మొక్కటియే సాధనమని మాత్రమేదరు నంగీకరింపక తీరదు. అసహాయోద్యమమును త్యజింపవలెనని నూచించుట ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణసంఘముల కెట్టి అధికారమునలేదు. అసహాయోద్యమ విజయమువలననే ప్రభుత్వపరాజయము భవదగినది. లాయడుబార్జి గారి ప్రసంగమువలన మితవాదుల దుర్బలము పూర్తిగా తొలగిపోయినది ఇక నైన మితవాదులు అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతము నవలంబించుట కింకను అదను మించిపోలేదు.

లాయడుబార్జిగారి ప్రసంగము

ది. 20 మొచ్చర్ల రామచంద్రరావుగారి అభిప్రాయములు

(గంటూరు స్వకీయనిలేఖరి కంటివార్త)

ప్రకాశంగారు చెప్పిన ప్రకారము నే దుదయమున (12 వ తేదీ) నేను దివానాబాదరు మొచ్చర్ల రామచంద్ర రావుగారిని కందర్శించితిని. రావుగారిట్లు చెప్పిరి. ప్రధాన మంత్రి ప్రసంగము హిందూదేశమున కంతకును అన్నిగోళము వలె వచ్చి పడినది. అతడా యువస్వాసములో తెలిపిన విషయములనుబట్టి ఏ విధమగు స్వపరిపాలనమునగూడ మన కియ్య బడినట్లు నిరూపించుట కే వీలులేకుండ నున్నది. ఇండియా సివిలు సర్వీసువారికిని యితరులకును కలుగుచున్న యబ్బందులను గూర్చి అతడు నుడివియండినవో మనకెట్టి తొందరయునులేదు. అతడంతటితో విరమింపక హిందూ దేశమున బాధ్యతాముతపరిపాలనము నేర్పరచుటకు సాధన మగు సంస్కరణ విధానమునకు మూలాధారమగు సిద్ధాంత మునే తొలగించునట్టి విషయముల నతడు నుడివెను. హిందూదేశమున పార్లమెంటుపద్ధతి గల పరిపాలకసంఘముల నేర్పరచుటయును మగల నితరదేశములవారిని నిరంకుశోద్యోగి వర్గముగా నియమించుటయును వారి నుండే అధికారమును ప్రోత్సహమున నెలకొల్పబడుటయును పన్ను విధ్యములుగా నున్నవి. ఇదిగరకు నిరంకుశాధికారుల యందున్న అధికారమున కొంతభాగమును బడయగలిగిన పార్లమెంటుపద్ధతి ప్రతిష్ఠాపనలు క్రొత్తసంస్కరణలెట్లును ప్రకారము దేశమున దిపుడు పనిప్రాంభించినవి. ఈ సంస్కరణముల నేర్పరచుటవలన నిరంకుశోద్యోగుల అధికార మంతరించుట కాలక్షయమున జనుక తీరదని ఆవిధానమును నిర్ణయించిన మాటాగూ మెచ్చువర్తగా రెంగియే యున్నారు. “ఏవర్గముతో నేను కల్పించుకొనెనోలతో ఏవర్గము యొక్క అధికారములను వామ్యలను నేను గొప్ప గోంజో అట్టికర్గము బ్రటిషు సివిలుసర్వీసు వర్గమే. ఎన్నటికిని గూడ వారి మార్గదర్శిత్యమును వారి సహాయమును భారతీయులు వదల వలెలేదు” అని యిపుడు ప్రధానమంత్రి నుడివెను. ఈ రీతిగా నిరంకుశోద్యోగులే సర్వాధికారములను వహించుచుండు నెడల క్రొత్తగా ఏర్పరుపబడిన కాసనసభల కెట్టి అధికారము నుండదు.

ఈ దేశమున నిరంకుశోద్యోగుల పరిపాలనమే సాగుచున్నచో పార్లమెంటుపద్ధతి నేర్పడిన పరిపాలకసంఘముల అభివృద్ధి సాగ నేరదు. అదిని అభిప్రాయమేమో ప్రధానమంత్రికే తెలియవలెను. 1917 ఆగస్టులో చేయబడిన ప్రకటనమునకు ప్రతి కాలముగనిపుడు చేయుటయే బ్రతుకుదేశపు గాజనీతిజ్ఞుల అభిప్రాయమనియు దానినే ప్రధానమంత్రి వెల్లడించెననియు స్పష్టమైనవో మన మెవ్వరినిచూడ నిందింపజాలము.

తమఅధికారమును ప్రతిష్ఠయును తొలగెననియే నిరంకుశోద్యోగులు హెచ్చుగా చింతింపచున్నారుగాని ఆదాయమును జీతము ఫీం చెనులనుగూర్చి యాద వారంతగా నగమెండుకులేదనియే వా అభిప్రాయము. ఎవరెట్టి చిత్రాభలు నడిపినను యిది యిట్లు జరిగి తీరవలెనదే. ఈ ప్రధానమంత్రి కలంబలనిజస్థితిని నిరంకుశోద్యోగులు సరిగా గ్రహించుకొనలేదు నేను నమ్మెదను.

విధానమును మార్పుటకు సంజోచపడవలదు. అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతమును మాత్రము వదలవలదని నెహ్రూగారు నడివెరి.

వంకరాష్ట్ర భిలాభతు సంఘమువారు (కర్ణాటక పరిశేషలేదని అబ్దుల్ మజిదు బదాయీగారు రాక్షేపించిరి.

పటేలు గారు

మితవాదులు కాంగ్రెసులో చేరుట యొక విశేషమని నేను తలంపను. లాయడుబార్జి గారి యువస్వాసము వారి వాయు సాధమున నేలగుల్చి నను గూడ మితవాదులు ప్రభుత్వ పక్షమును వదలుదు రను నమ్మకము వాకేమియును లేదు. ప్రజల యందే మన మాధారపడి వారి నే కాంగ్రెసు సభ్యులనుగా చేర్వవలెను. ఎల్లవారును కద్దరుబట్టినే ధరింపవలెను. తిలకు నిధికి ధన మొసంగ వలెనని మనము బోధింపవలెనని పటేలుగారు నడివెరి.

రాజగోపాలాచారిగారు

నాకు మితవాదులందరికను నమ్మకము తొలగలేదు నిజముగా వారు మనపక్షముననే యున్నారు. వారి మనస్సులు మనపక్షమునందే యున్నవి. గాన వారి నాహ్వానించుటకు నా కెట్టి సంజోచమును లేదని రాజగోపాలాచారిగారు పలికిరి.

ఇండియాలోని యుద్యోగములకు విదేశీయులను నియమించుటను గూర్చిన ప్రస్తుత విషయములు ప్రధానో భావముగా తెలియవలెను. అతని పలుకుల కలన కెల్లమగుచున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగములను భారతీయులకే యియ్యవలెనను తీర్మానమును యిండియాకాసుపధి వారే ఆమోదించిరి. ఇకముందు అఖిలభారత ఉద్యోగిశాఖల ఏర్పాటును గూర్చి యిండియా దొరతనమువారుగూడ నాలోచించుచున్నారు. ఒక్కొక్క రాష్ట్రములోను ఇంపీరియలు ప్రొవిన్షలు ఆనుభేదము లేకుండ ఒక్కొక్కోద్యోగి వర్గము నే వ్రుంచదగు నని రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారు కొందరుగూడ నంగీకరించినదియు అంగ్లదేశము వారివాయుద్యోగములకు నియమించుట గూడ కొన్ని శాఖలలో నిలిపివేయబడినదియు కూడ తెలిసి ది. వి. సి. ఎస్ ఉద్యోగములకు గూడ అంగ్లేయులను నియమించుట ప్రస్తుతము నిలిపివేసి 100 కి 50 వంతున పూర్తిచేయుటకు భారతీయులనే ముందుగా వి. సి. ఎస్ పదవులకు వెంటనే నియమింపవలెనని వ్యవస్థరాష్ట్రములలో వ్యయములను తగ్గించు సంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు కొందరు వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగులే చెప్పిరి. ఇట్టివో వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగులెప్పటికిని యారీతినే అధికార స్వాతంత్ర్యములను గలిగియుండురని చరల నిపుడు లాయడుబార్జిగారు తెలుపుటను బట్టి చూడ నివిషయమున ఇండియా దొరతనమునకును బ్రతుకు దొరతనమునకును అభిప్రాయభేదము కలిగిన స్పేర్షడుచున్నది ఇండియా దొరతనమువారు భారతీయుల అభిప్రాయమునే ఆమోదించినట్లు తెలుచున్నది. ప్రధానమంత్రి యిండియా దొరతనమును గూడ నధిక్షేపించినట్లని ప్రసంగమువలన కెల్లమగుచున్నది.

ముమ్మందు రిడింగు ప్రభుత్వము రాజకీయనిధిదనినందే తొలగింపవలెనని మార్చింగుపోస్టు చేసిన నూతనవలన యారెండు దొరతనములకును సంఘర్షణము కలిగిదని మరొక స్పష్టమగుచున్నది. మాంటాగూగారు యిండియాకుత్రియమును వదలిన పిమ్మట అంగ్లదేశమున భారతీయప్రతిఘటనలబట్టి మేపడినది. అట్టి పిడివాదులను సంతృప్తుల జేయుటకు మంత్రివర్గము వారు బాగుగా నాలోచించి నిర్ణయించిన యిండియా పరిపాలనా విధానమునే లాయడు బార్జిగారు తన ప్రసంగమునందు వెల్లడించెనని నే నూహించుచున్నాను.

లాయడుబార్జి గారి ప్రసంగమువలన భారతదేశమునందు గొప్పవిషమస్థితి యేర్పడినది. ప్రజాభిప్రాయమును దృఢపరచుటకు శిష్టుకాలమున జరుగవలసిన కావ్యమునుగూర్చి అన్నిరాజకీయకక్షలవారును యిపుడు బాగుగా నాలోచింపవలసియున్నది. ఇండియాను సివిలుసర్వీసు యుద్యోగుల భావిస్థితిని గూర్చి బ్రతుకు దేశమునందలి అండగ్రాడ్డు ఏటులకు చైర్యమును కలిగించు నుద్దేశముతో గూడ లాయడు బార్జి గారిటుల చెప్పియుండవచ్చును. రాజకీయసంస్కరణ విధానమును గూర్చి బ్రతుకు దేశపు విశ్వవిద్యాలయముల వారికి బాగుగా తెలిసియే యున్నది. భారతదేశమున స్వపరిపాలనావిధానము నేర్పరచిపుడు వి.సి.ఎస్.ఉద్యోగుల అధికారస్వాతంత్ర్యములు. వెనుకనున్నట్లు యికముందుండబాలగని వారెందురు? నేను తిలకుసంఘమున సభ్యుడనుగా వాచేశన సంఘాతముచేయుటవలన స్పష్టముగా చెప్పవలెను. అట్టివో వారి కట్టిసంతోషమును తొలగించుటకే లాయడుబార్జి గారిట్లుచెప్పింపినచో ఆయనకోరిక యాదేశబాలయ బ్రటిషురాజనీతిజ్ఞుల వాగ్దానములందొకనుభావిత్యములలో ఎవరికైన కొంతవిశ్వాసము మిగిలి యున్నచో లాయడుబార్జి గారి ఉపస్వాసముతో ఆ రకంతయునుగూడ నంతరించినపుట నిశ్చయము. హిందూదేశమునందు స్వాయతాత్మ సంబంధమగు నాందోళనమునే నమ్ముకొనియున్న వారి విశ్వాసముగూడ నీ యువస్వాసమువలన దుస్థల మగుచున్నది.

ప్రస్తుతము ఏర్పాటు జేసినటులనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారికార్యాలయములు ఆజ్ఞోబరు 30 తేదీని డిల్లీలో మరల ప్రారంభమగును. అదటనే ఉంచెదరు. నవంబరులో త్వరలోనే లెజిస్లేటివు ఎన్నియైన జరుపుట కింత ముందుగా కార్యాలయములను డిల్లీలో కలవవలసి శిష్టు దనుకొనుచున్నారు.

మొచ్చర్ల రామచంద్రరావు 1 తేదీకి సిమ్లాకు వచ్చెదను. రాజప్రతిభిగారి మంట ఆతిథ్యమును బొందెదరు.

వచ్చేనెలలో వింటర్లక్ ప్రభువు ఇండియాకు వచ్చు సంకీర్ణిగూర్చి సిమ్లాలో ఏమియు తెలియలేదు.

వి. పి. సి. 277 సెక్షనుక్రింద లెప్టినెంటు అర్వింగు బ్యాట్లెగారిమీద జేపిన నేరము బ్యాట్లె భిన్నాభిప్రాయమును జాపుటచే వ్యాయముర్తి మూకర్లగారు నేరమును త్రోసివేసిరి. ముద్దయ శత్రుసాక్ష్యమునుగూడ లేలేదు.

దేశీయ వార్తలు

అఖిల భారత ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘ నాయకులు

కలకత్తాలో సన్మానపత్రముల సాగంతులు - గొప్ప బహిరంగసభ - నాయకుల ప్రసంగములు
హాకిం అజ్ఞులుఖానుగా చువవ్యసించుట

దేశ బంధు చిత్తరంజన దాసుగారు

కలకత్తాలో పౌరులు సన్మానపత్రమును సమర్పించుట
కార్పొరేషను ఆధ్యక్షుడు ముల్లికుగారు దాసుగారిని ప్రశంసించుట
సంఘముడు మ్యూనిసిపాలిటీకి - ప్రాథమిక పాఠశాలలను ప్రభుత్వమువారు మరల వశపరుచుట
రాజమండ్రిరమునుండి లేచిపోవలెనని జమీందారు జేశాయిగారికి దొరతనమువారు వ్రాయుట
జేశాయిగారు నిరాకరించుట
సంస్కృతి చెరసాలలో సవార్కుగారికి చాల బబ్బుగా నుంచుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

లాయను బాడ్జి గారి ప్రసంగము
డివాను బహదరు మోచర్ల రామచంద్రరావుగారి లేఖ
గుంటూరుమండల కార్పొరేషను కార్యసంఘసభ - బాపట్లలో జరుగుట

దేశ బంధు చిత్తరంజన దాసుగారు

కలకత్తా సగరమున సన్మానపత్రము

ఎస్. సి. ముల్లికుగారు రథ్యక్షత వహించుట

12వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తాలో గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగినది. కలకత్తా మ్యూనిసిపలు కార్పొరేషను ఆధ్యక్షుడు ఎస్. సి. ముల్లికుగారు రామచంద్ర రామచంద్రరావుగారిని చాల సుందరి మితవాదప్రముఖులను అసహాయవాద ప్రముఖులను వచ్చియుండిరి. ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘముల సభ్యులకు పండిత మోతీలాలు స్పీచర్లు, డాక్టరు అస్వాదీ, సి. రాజగోపాలాచారి, ఎస్. కస్తూరిరంగయ్యగారు, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు గాగానే జయజయధ్వనులు చెలరేగును. కింభివాదములు మోగెను. ప్రముఖములు తురిసెను.

మంగభామలో ఉద్ధర నిట్టపై ముద్రింపబడిన సన్మాన పత్రమును ముల్లికుగారు చదివి దాసుగారికి సమర్పించిరి.

స్వాగతము

"స్వాగత మహాస్వాగతము; దేశబంధువా స్వాగతము; చిత్తరంజనవా స్వాగతము; కంగరాష్ట్ర, మంగళూరు చిత్తరంజనవా స్వాగతము; మహా దార హృదయ! మహా న్యాయ! కీర్తి చరిత్రా స్వాగతము. మహాదేవా! క్రియానిరూపకప్రభుత్వా స్వాగతము; మేము మీకు స్వాగత మెఘించుచున్నాము. మా సమఖియనకు రమ్ము. అన్ని స్వర్ణమును కళంక మురంపబాలకట్టు రాతిపై వర్ణదీపి నను శ్రీచందనపరిమళము తొలగునట్లు విదేశపరిపాలక నిర్బంధ మున భిక్షదీప సహజమహత్వ మినుమరియైన కొరంతపడ లేదు." అని సన్మానపత్రమును ముద్రింపబడెను.

ముల్లికుగారు

"నేను రాజకీయములందు సంపూర్ణముగా దాసుగారిలో నేర్పడెదననిపించుకొన్నను దాసుగారి సహాయ కాసందించువారి లో నేనొక్కడను. దాసుగారు మానవాధికులని చెప్పకతిప్పదు. మానవాధిరమున కత్తిరంతాతిర మగు స్థానమున దాసుగారు నున్నారు. దాసుగారు కారాగృహమున కేటకలన కారాగృహము పవిత్రదేశమైనది. ఇట్లు దాసుగారు నిదారమార్గమున మా ప్రతిభ చే పదకొండు వేల నుండి దాసుగారి హృదయ నుండించి భక్త్యంతం కెందిరి. చిత్తరంజనదాసుగారి తండ్రిగారు నాకు కొంత సొమ్మును బాకపడి యుండిరి. దానిని తీర్చునలనక బాధ్యత దాసుగారి కయిమార్చెనులేదు. అట్లుండెనునూడ దాసుగారు నాకు తన తండ్రిగా రిక్ష్యకల నిన బాక మొత్తమున కింకల వృద్ధులను తక్కినవాచి రిక వేల గూ పా య లు నా కిచ్చు నట్లు బాంకి చార్జిపై చెక్కువాని దాని నొకవారు నాకంపిరి. దానింగాంచి నపుడే దాసుగారి యోధార్యమును కిత్తిభక్తియును నాకుసం పూర్ణముగా విజితమయ్యెను. దాసుగారి ముఖ్యధ్యమను కరింప నేరకత్తుడను. దాసుగారి కుమారుని అరచుచేసి భార్యను అరచుచేసిరి. దాసుగారినిగూడ అరచుచేసిదారి నిశ్చయమైనది.

అట్టిసిద్ధిలోగూడ దాసుగారు కొంచెమైన చలింపలేదు. చూచా దాకయోవారు లకు చిత్తరంజనదాసుగారి వంటి వాసుకుల సహాయమునే ఏదేముండెనను ప్రజలు చూచుదశను ప్రాపించ గలుగుదురు. దేశబంధువా మిత్రుడైచేసిన ఋణమును తీర్చ వలెనను పరిష్కారంతరంగము, దేశమాతృ సమారాధనమునం దే కార్యచిత్తుల రగులుట కావలెను లగు మి విని నిర్మల ప్రేమ మీ నిరుపమాన స్వార్థ త్యాగము, మహాయాధ్యమ మీదండెన కేలకొలిది నీదలకు మీరుండెదరునే సంతతా వాసముగ నొసగువారిన మీ మహానాని స్వభావము మున్నగు నవియే ఎల్లమానవులను ఎల్లజాతులనుగూడ ననుగరింపదగిన ఘనాశ్రయములు. మీకు సంపూర్ణాయురారోగ్యైశ్వర్యముల నొసంగవలె నియు మీకు తాపోసంగిన ఘనాశ్రయములను వెంబడించి వానిని చరితార్థ మొనరింప వలె ననియు మేము మహా పూర్వకముగ సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము" అని ముల్లికుగారు నుడిచిరి. మండేమారెం గాంధీ మహాత్మ్యకెత్తి, దేశబంధుకీసయి అను జయజయధ్వనులు చెలగుచుండెను స్వాగతపత్రమును దాసుగారికి సమర్పించిరి. పిమ్మట పండిత శేషారా, కస్తూరి రంగయ్యగారు, రాజగోపాలాచారి గార్లుగూడ దాసుగారిదేశసేవకు ప్రశంసించుచు నుపహసించిరి.

శ్రీయుత దాసుగారు

పూర్వము నాకు రాజకీయములందు నమృతమే కలగలేదు. కాంగ్రెసున కేటము రాజకీయములే ప్రధానముగా నున్నపుడు నేను కాంగ్రెసున కెడనొంటియేయుంటిని గాని భారత విజ్ఞాన నాగరకతలకు కాంగ్రెసుచెరులలో ప్రవేశము కలగగానే నేను కాంగ్రెసులో చేరితిని. నాకు పాశ్చాత్యులవై (యూరోపియనులు) నెట్టిభీష్మమును లేదు. వారు తమ కనకాలకుగు విజ్ఞానమును నాగరకతను అభ్యసించుటకు నాకట్టి ఆక్షేణ యునులేదు గాని భారత దేశ వాసులు తమ కనుకూలమగు విజ్ఞానమును నాగరకతను వృద్ధిపొందించుటకు పాశ్చాత్యులట్టి అభ్యంతరమును కరిగింపనూడదు. అపుడే భరత దేశ సంకల్ప మీదెగను. ప్రపంచమున భరతభండము వెనకేర్పకలసి కార్యము సఫలమగును.

స్వాగతపత్రపాఠము

శ్రీమతి మాదా కస్తూరిబాయి (గాంధీదేవి), ముల్లికుగారు (వివాహవారు), విజయరామనాచారి (సేలం) వోటా, శ్రీశ్రీ (కూబాయి), స్వామి విశ్వేశ్వరు (చంద్రాము-కంగరాష్ట్ర) లు, గార్లుగూడ పరి వెక్కిరించుచును దాసుగారికి స్వాగత మొనంగుచు కింతివార్తల నుడిచిరి.

హాకిం అజ్ఞులుఖానుగారు

మీరు ఖైదుపూరు మీగు (సంస్థానాధిపతి) గారికి కిత్తు చేయుటకు ప్రైవేటుగా నేనీ ఆటరెండు దొబబుండి ఆటనుండి 12వ తేదీ కలకత్తా చేరిరి.

సింధుఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘము

ఈసంఘమువారు విచారణపూర్తిచేసి నివేదికను వ్రాసిరి. దానిని కలకత్తా సగరమున సంఘమువారికి సమర్పించుటకు సింధు సంఘకార్యదర్శి కలకత్తాకు వెళ్ళెను.

సవార్కు సోదరులు

జ్యేష్ఠునకు చాలబబ్బుగా నుంచుట

అనామదాహాడు సుబ్బత్రివేసాబలోనున్న సవార్కుడు గారి (జ్యేష్ఠుడు) చలాంకికోక (ఇంటెన్సివిటీ) వాళమున (కల) మేర్పడించున నతనిని చూచుటకు కడసారి తమ్ముడవడికివచ్చి మరెయ్యకవైద్యునిచే చికిత్సచేయించుట కనుమతి నిడువకలెనని ఇనప్పిత్తురు జవరలుకు తింతివార్తనంపెను. మేమే వైదీలకు చికిత్స చేయించుచున్నామని ఆయుర్వ్యాగి తింతివార్తనంపెను.

నడియాడు మ్యునిసిపాలిటీ

విజయము

పాఠశాలలను మరల వశపరుచుట
బొంబయి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము
సెప్టెంబరునెల 1వ తేదీనుండి ప్రాథమికపాఠశాలలను మరల నడియాడు మ్యునిసిపాలిటీకి వశపరుపవలెనని బొంబాయి దొరతనమువారు తీర్మానించిట్లు తెలిసినదిగాన దానినిగూర్చి ఆలోచించుటకు నశ జరుపబడునని ఆధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

అజీరు కాంగ్రెసుసంఘము

ఒకరు 12000 హరించుట

బహిరంగసభలో నతనిని విడించుట
రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు లెక్కలను బట్టి చూడ గారు (మేరు ప్రకటన సంఖ్యించిరి) 12000 హరించెట్లు తెలిసిరి. ఇది చాల అక్రమమని ఆగ్రహపూరితులై అస్త్రైరపూరు లీసభలో నిరసించుచున్నారని అజీరులోజరిగిన బహిరంగసభలో తీర్మానింపబడెనని 11వ తేదీని అజీరునుండి వచ్చిన తింతిరలన తెలియుచున్నది. (ఆ. వెను.)

జమీందారు గోపాలాను

అంబాదాను దేశాయిగారు
రాజమండ్రిరమును విడిచిపోవలె ననుట
దేశాయిగారు నిరాకరించుట
బొంబాయి దొరతనమువారు శ్రీయత గోపాలాను అంబాదాను దేశాయి (గుజరాతు సంస్థానాధిపతి)గారి సంపాదమును వశపరుచుకొని ఆ సంస్థానమును పరిపాలించుట కోక మేనేజరును నియమించిరి. ఆ మేనేజరు నిరసించుటకు ధానీ లోని రాజమండ్రిరమునుండి లేచిపోవలెనని దేశాయిగారికి వ్రాయగా దేశాయిగారు నిరాకరించిరి.

భిలాభతు ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘము

కలకత్తాకు వచ్చుట
ఈసంఘమువారు 12వ తేదీని కామిల్లానుండి కలకత్తాకు వచ్చిరి. 13వ తేదీని కొండల పాత్యుమిచ్చిరి. 14వ తేదీని సంఘమువారు కలకత్తానుండి పాట్నాకు బయలుదేరుదురు.

గుంటూరు కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

శ్రీయుత డిన్న వ లక్ష్మీనారాయణగారి అధ్యక్షత పజ్నాడు నిచారణ

శ్రీయుత డిన్న వ లక్ష్మీనారాయణగారి అధ్యక్షత క్రింద పాపట్లలో 13వ తేదీని గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరిగినది. కొన్ని గ్రామములవారును కొందరు వ్యక్తులును ఆపరాధిపాలీను నుండుమున చెల్లింపకక్కలేదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరిగాన విధింపబడిన పన్ను భారతీయు లందరనుగాని లేక ఆంగ్లంలందరునుగాని భరించుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేయవలెనని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారి నీసభవారు కోరుచున్నారు. ఇందులకు శ్రీయుత రంగయ్య నాయుడు డాక్టరు రామచంద్రరావుగార్లు పల్నాడుకు వెళ్లి విచారణచేసి త్వరగా వివేకమును పుడవలెనని యీ సభవారు తీర్మానించిరి, అను తీర్మానమును నురొన్న తీర్మానములను ఆమోదింపబడెను. (గుంటూరు స్వరేణువిలేఖరి)

వల్లూరి నారాయణరావుగారి విమడల

సింగోలు అసహాయవారులలో ప్రముఖుడగు వల్లూరి నారాయణరావుగారు ప్రమాదం నిమ్మటచే వెలసాలనుండి కదలికని తెలియుచున్నది. (గుంటూరుభిలేఖరి).

గొప్ప కలవరము

ట్రాంకు పెట్టలో శవము

దిల్లీ, ఆగస్టు 18:—దిల్లీ రైల్వే స్టేషనులో హతరా నుండి ఢిల్లీకి పోవు 7 వ ఎగువకు బోవు రైలుబండి వచ్చిన ఒక గంటకు రైల్వే పోలీసు గారు ఒక ట్రాంకు పెట్టలో ఒక శవము జూచిరి. దీనిని జూచిన తోడనే గొప్ప కలవరము బయలుదేరినది. ప్రయాణికులు ఏమైన సామానము మరచిపోయిన దానిని వెదకు ఆచారము చొప్పున పోలీసు వారు శవంపై పరీక్ష చేయ పెట్టెదయ్యెను. బయట గల్లికట్టియు లూడిదరంగుల టికెట్లకు ట్రాంకు పెట్టె మూడవతరగతి ప్రయాణికుల బండిలో కనబడెను. పోయిన సామానము నందు కార్యాలయ గదిలోనికి ఈ పెట్టెను గొంపోయిరి. కాని కట్టిన వాసనయు, ఒక మోస్తరు ద్రావకము, పెట్టెలోనుండి కాయటయు నాడ పోలీసువారు అనుమానపడిరి. పెట్టెను పగులగొట్టిరి. లోపల ముఖము ఆంధ్రుల పట్టుపంజరతోనున్న హైందవ యువకుని శవము కనబడెను. శవమునాడ శ్రీచుంగుని శివమునలే ముద్దె. శరీరముమీద ఎడమకు గాయములు కనబడలేదు. చర్మము నునుపుగానే యుండుటచే యెవరో ఈ యువకుని ఈ శవము దొరికిన 24 గంటలలోపుగా జంపియుండునని యూహించిరి. శవ పరీక్షకు వైద్యులయొక్క కంపబడెను. ఇంకను విచారణ జరుగుచున్నది.

లాహోరువలంటీరుల కేసు

ఈ కేసులో కేసు కుట్రను మరియొకరిని చెరి యొక పిడు కలిగితిమి నేనుగదా. వేరొకడు జామీను నిచ్చినందున వారిని వదిలివేసిరి.

కనిగిరి డి. మునసబు కోర్టులో

జి. పి. నెం 82/1922 ను (287)

పిటివనరు:—గొడుగులూరి బసవప్పమైయి ఆయనండున

గాడియన్ కాశీపు పిచ్చివాయుడు.

కవుంటు పిటివనరు:—1. గొడుగులూరి నరసయ్య, 2. ఆచారయ్య.

వెల్లూరిజిల్లా కనిగిరి తాలూకా పరభావ్రాపురం గ్రామం లో 5-7-1921 నకు చెందిన డి. మునసబు కోర్టులో గొడవయ్యి కు పిటివనరు కుమార్తెను వారసునిగా అయిండున నడరు కొండయ్య యొక్కకు సంబంధించిన బాకీలు రాబట్టుకొనుట కు పిటివనరుకు వారసు సర్టిఫికేటు దయచేయవలసినదనిగా కనిగిరి డి. మునసబు కోర్టులో పిటివన్ బాఖర్ చేసి పున్నది. ఆ ప్రకారం పిటివనరుకు సర్టిఫికేటు యిచ్చుటకు ఏదైనా అడ్డపాలు యున్నాయదల కోర్టువారికి నునది చేసుకో గలందులకు 2-9-1922 నకి వాయిదా చేసివున్నారు. గనుక యెవరికైనా అడ్డపాలు వున్నాయదల ఆలోచన స్వయముగా గాని ప్లీడరువారాగాని హాజరు తెలుపుకోవలసింది.

పి. వెంకటకృష్ణయ్య,

కనిగిరి, 9-8-1922

వాసిలిపు పేదరు.

చెన్న పురి బజారుధరాలు

ఆగస్టు 14-వ తేది సోమవారము.

(1) ధాన్యములు

దినములు బా 1-కి 16 మెట్టల 18 గజకు

చింతము	చాలా		
కుటున నెనాలి	చ 40 గజకు	18-8-0	14-0-0
వెల్లుడు	చిటా	16-8-0	17-0-0
దిల్లీ	చిటా	15-8-0	16-0-0
గారులు	చ. 164 బస్తా 1-కి		10-8-0
నవ్వులు	చ	26-8-0	27-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి 195 గజ.	చ 18-8-0	15-0-0
నెనాలు	చిటా	14-8-0	15-8-0
నెనాలు	చిటా	14-8-0	15-0-0
మినుములు	చిటా	15-8-0	17-0-0
జొలలు	చిటా 164	10-8-0	11-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు	చాలా బా 1-కి	చ 180-0-0	
నెయ్యి	చ 1-కి	చ 18-0-0	నెం 22-0-0
కొండాపుం	చేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	62-0-0	62-8-0
యెర్రెచ్చడేము	చ	54-0-0	55-0-0
చేరు నెనగనూనె	గానగ బా 1-కి	చ 180	మినునూనె 125
జనుకము	చాలా బా 1-కి	చ 128-0-0	129-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాటుపనపు బా 1-కి	గజ 89, 40		
కురపనపు	చ	105-0-0	
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి గజ	చ 28—32	
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు	మణుగు 1-కి	చ 50, 55	
కాశీపానీ పాయకట్టు మణుగు	చ	70, 75	
బెల్లము బా 1-కి	గజ 16, 17		
పొడివి చింతపండు	గజ 11 గజ 12 కొత్తది	గజ 17, 19	

(5) ఇనుము

పట్టాలు రథం బా 1-కి	చ 85, 82-0-0		
వడగం	చ	87-0-0	
రవుడు	చ	86-0-0	

(6) లోహములు

కెండి 100 కులంకు	చ	98-4-0	
బంగారము, కులంకు 1-కి	చ	26-8-0	
నవన 1-కి	చ	17-1-6	
ఇర్రడి బా 1-కి	చ	825-0-0	
బాగి చిటా	చ	360-0-0	

(7) గింజులు

సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు అందకు పిపా	100		
చిటా 16	చిటా	87-0-0	
కొట్టి క్రిష్ణుడు 20		108-0-0	105-0-0

బాబునివ్రసాదసింగుగారి ఆగెస్తు 10వ తేదీని ఆర్డరాతివేళ ఆర్డరులో బాబు శివప్రసాద సింగుగారిని అరెస్టుచేసిరి.

అజ్మీరులో శిక్షలు

అజంఖరుండుల కార్మికులు సంఘకార్యకర్తలు భవాని ప్రసాద శ్రీకృష్ణ బలదేవ చౌబులుగార్లకు చెరి యొక యేడు శిక్షలు వేయబడెను.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 14-వ సోమవారము.

	గజ 24 గంటలలో అత్యధికము	గజ 24 గంటలలో అత్యల్పము	గజ 24 గంటలలో వర్షము	పిల్లెల్ 1-వ తేదీనుండి వర్షము	పిల్లెల్ 14-వ తేదీ నుండి వర్షము
బిల్డింగ్ యా సా. డిగ్రీ	80.2	71.7	8.85	66.55	...
ఫోర్మ్ డిగ్రీ	82.0	74.5	2.10	42.44	1.28
నీవర్మరు డిగ్రీ
తేమండు డిగ్రీ	88.6	75.8	0.15	54.82	6.92
కాగారు డిగ్రీ	87.5	78.5	0.02	84.81	2.24
సాపాలపురం	92.9	76.8	0.85	15.04	1.22
సాపాలపురం	79.7	68.8	0.06	34.1	4.09
వికాపురము	97.9	79.4	0.02	6.00	5.46
కాశీనాథ	95.8	80.2	0.04	10.25	2.68
కుచిపట్నము	98.1	82.0	...	8.87	4.89
గుంటూరు	97.5	83.1	...	10.18	1.84
నెల్లూరు	101.2	83.6	...	3.84	1.77
నల్లకొండ	99.2	79.8	...	6.00	1.35
దేవరాసి	100.8	77.4	...	5.13	1.18
కాగపట్నము	96.5	74.8	...	1.88	0.86
పాండు	90.8	78.6	...	0.08	0.52
బెంగళూరు	85.8	74.4	...	2.35	...
కొంభా	86.1	72.0	0.81	18.05	1.62
విజయవాడ	88.2	74.6	...	30.80	2.45
కొచ్చి	84.0	76.8	...	62.88	3.89
కాకిరేపల్లి	8.8	5.5	0.12	87.22	12.48
యంగలూరు	85.9	55	0.12	97.79	5.42
కొంభా	70.2	61.6	0.86	88.53	0.84
కాగపా	84.7	75.2	0.74	88.98	8.99
కొచ్చి	88.4	75.2	0.88	88.12	...
కాగపా	85.1	77.8	0.01	59.49	8.66
ప్రొద్దాపా	91.6	71.2	0.08	7.18	7.02
ప్రొద్దాపా	96.0	78.1	...	5.28	5.80
అనంతపురం	97.3	74.1	...	1.58	3.85
కొచ్చి	94.5	78.9	...	0.62	4.18
కొచ్చి	96.0	72.6	1.28	3.68	6.95
దేవ	101.7	80.0	...	4.95	4.50
కాగపా	81.0	64.1	...	6.70	5.88
కొచ్చి	84.9	65.6	...	6.88	2.44
కాగపా	65.7	51.9	...	10.55	1.49
అడవిమండలము	68.5	50.2	...	11.64	5.89
కొచ్చి	90.8	71.1	...	2.46	0.81
కొచ్చి	98.8	79.2	...	11.67	1.80
కొచ్చి	94.7	78.1	...	12.52	12.69
కొచ్చి	99.9	78.5	...	1.80	2.06
కొచ్చి	99.0	72.8	...	4.80	2.22
కొచ్చి	99.2	77.7	...	4.81	0.18
కొచ్చి	0.25	0.82

దక్కను, పెంట్లు, దక్షిణములందు మబ్బులు స్వల్పముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములం దొకమాదిరిగ నుండెను. పచ్చిచుట్టెము, సర్కారులం దార్చిక యధికముగ కలవ మిగిలిన ప్రదేశములం దొకమాదిరిగ కలదు. సర్కారులం ది వేడిమిలేదు. దక్షిణమున హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములం ది మార్పులేవు.

బంగారీ భాతమున నుత్తమున ఒకమాదిరి తుపాను గల గను. మదరాసున కుత్తరమున వర్షము గురియయ్యెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ కాస్త్రము.

గుజరాతు మ్యునిసిపాలిటీలు

ప్రభుత్వవర్గము

ప్రజాబంధ

అనామదాదాదు మాదకు మ్యునిసిపాలిటీలవారు తన వాతావరణము ప్రభుత్వ వ్యవస్థ గురించి పక్షింపుట కంగీకరించునందులకు కొరతను వారు ఆరెండు మ్యునిసిపాలిటీలను గుర్తించిరి. గుజరాతుల చాలమ్యునిసిపాలిటీలు చాల నెలలనుండి తమవాతావరణ ఉపాధ్యాయులకు శిక్షములనే యిచ్చుకుండిరి. వారిని దొరతముగా తలచుకొనింపలేదు.

డిప్లొమా పొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలను, చెన్న పురి S. K. P. D. ఆసుపత్రియందు ప్రధాన వాక్యరు, నిఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యా పీఠ విద్యార్థి శీలురుగాను నుండు ఆయుర్వేదభూషణం పండిత యం. దొరస్వామి అయ్యంగార్,

A. K. A. C. వారి (964-3497)

ఆయుష్వరసాయనమ్

బలవర్ధకమగు దివ్యోషధము

ఆయుష్వము, రక్తశోధకము, పిండస్వము, వ్యాధ్యము, బల్యము, వ్యవస్థము, మేధ్యము, ప్రసవము, ఉద్దీపనము మొదలైన విశేషగుణములు ఈ ఒక "ఆయుష్వ రసాయనమునకు" కలదు గనుక పాండుగోగము, చలిజ్వరము మొదలైన వ్యాధులచేత వచ్చు బలహీనత, రక్తహీనత, పక్షవాదము, స్వాదియగోగములు, తేయగోగము, భాతునష్టము, శిశ్నాదమ, మలబంధము, అశీర్ణము ఈ వ్యాధులు నిశ్చయముగ నివృత్తియగును. శ్రీలు గర్భము ధరించియుండవచ్చును ఆయుష్వ రసాయనము కొంతకాలము క్రమముగ నెంచించి తల్లికిని గర్భమునకున్న చాలబలము కలుగును. భాతువుడిని కలిగించును. బలహీనమైన బాలురకు ఆహారముతో ఇచ్చుటకు మిక్కిలి యుపయోగమైనది. ఆయుష్వర్ధకము. చర్మరొగములను హరించును. నెగవ్యాధులకు ఇదే ప్రతీక బోషధము మహోగులకు ముఖ్యరసాయనము. నీ 1-కి 80.0

ఆర్యబోషధశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలిపీఠి, వేవేరి, మదరాస్.

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

దుండుభి సంవత్సరాది సంచికలు తయారగుచున్నవి. కాగానే వారములో వీ. పి. మూలముగా పంపగలము. చందాదారులు వ్రాయ నవసరము లేదు. అక్కర లేని చందాదారులు తమ చందా నెంబరు నుదాహరించుచు ఆ సంగతి తెలియజేయ గోరు చున్నాము. అనవసరమైన వీ. పి. ఖర్చులు తప్పవు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922 సం॥రం ఆగస్టునెల 14-వ తేది

సోమవారము

విశ్వవిద్యాలయ శాసనము

గతించిన రెండు వారములందును చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ శాసనచర్చతో నిండినది. శాసననిబంధనలను శాసనోపయోగములను నాయకులు చర్చించుచుండిరి. వార్తాపత్రికలయందును సభలయందును సీచర్చయే ప్రధానాంశముగ నుండెను. విద్యాశాఖాంగమంత్రి గౌ. పరశురామ పాశ్చిమగారి యభిప్రాయములను శాసనమే తెలుపుచున్నను శాసనప్రయోజనములను వెలుపుటకును సమర్థించుటకును శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు చాల శ్రమపడిరి. శాసనమునకు ప్రధానోద్దేశము ప్రస్తుతము కఠిన్మూల మైన మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమును విద్యాశిక్షణ విద్యాలయమునకు మార్చుట యని శాసనము తెలుపుచున్నది. విద్యాలయములకు విద్యను నేర్పుట లక్ష్యము గాని పరీక్షలను జేయుట లక్ష్యము గాదని యందఱకును తెలిసియున్నది. ఈ లక్ష్యమునందు భేదాభిప్రాయ మెవరికిని లేదు. కాని ప్రస్తుతము వ్యావకమునం దున్న మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము సీసీటికి మార్పుటయందు గల సాధకభాదకములే విచారణీయాంశములు. మొన్నను సినేటుసభయందును సీ విషయమే చర్చాంశముగ బరిణమించినది. శాసనము ప్రస్తుతము చెన్నపురియందు గల కళాశాలలు సాశ్రయవిద్యాశిక్షణవిశ్వవిద్యాలయముగ నేర్పడవలయు నని శాసించుచున్నది. ఈ విశ్వవిద్యాలయము మూలంగాముగ నుండగలన. చెన్నపురియందు భున్న పూర్వేంద్రకళాశాలలను సాశ్రయ విశ్వవిద్యాలయముగ నేర్పరచుట కేవిధమైన యధ్యంతరములును నుండజాలవు. చెన్నపురియందలి పూర్వేంద్ర కళాశాలలను మూలవిశ్వవిద్యాలయముగ నేర్పడినపుడు రాష్ట్రములందు మిగిలిన కళాశాలలన్ని యేమగునో అది దీని విచారణములకు నెలులుండగలవో విద్యామంత్రియును సమర్థకులు రామలింగారెడ్డిగారును తెలివియుండలేదు. మద్రాసునకు నెలుపలనున్న కళాశాలల కీపుడే మద్రాసునందలికళాశాలలకు గల ప్రతిపత్తి లేదు. వందలమందివిద్యార్థులు వ్యయప్రయాసముల కోర్చి చెన్నపురికి విద్యాభ్యాసమునకు వచ్చుచున్నారు. కళాశాలలందు స్థలము లేకను వసతులు లేకను భోజనసదుపాయములు లేకను యాతన వనుభవించుచున్నారు. చెన్నపురికళాశాలలు విశ్వవిద్యాలయమైనపుడు నెలుపలనున్న కళాశాలలందు చదువుకొనెడివారే యుండరు. పరీక్షలందును

విద్యావిధానమునందును చెన్నపురికళాశాలల కొక ప్రమాణమును నెలుపలి యుపాంగకళాశాలల కొక ప్రమాణమును నేర్పడిన విద్యార్థుల కన్యాయము గలుగును. ఇపు డేర్పడిన విద్యావిధాన మంతయును నుద్యోగముల కేర్పడినదిగాని విజ్ఞానమున కేర్పడ లేదు. విజ్ఞానము కాకతాళియ న్యాయము గలుగుచున్నది గాని విశ్వవిద్యాలయప్రయోజనముగ పరిణమించుట లేదు. ఉద్యోగముల కేర్పడిన విశ్వవిద్యాలయము నందన్నికళాశాలలకును సమానప్రతిపత్తి యుండుట యవసరము. ఇతరప్రాంతములందు గల కళాశాలల పుడే తగినంతపోషణము లేదు. ప్రథమమునను వీలైనంత ద్రవ్యమును సాంధ్రదేశము నందును ద్రవిడదేశమునందును విశ్వవిద్యాలయములకు వినియోగించుట న్యాయము. బలిసియున్న చెన్నపురి కళాశాలలకే తిరిగి ప్రజల సామ్యము వినియోగించుట ధర్మము గాదు.

చెన్నపురి కళాశాలలందు జేర్పుకొనుట కీపుడేర్పడిన కమిటీలు, జాతీయతకులప్రతిబాధకములు ప్రతిబంధకములుగ నున్నవి. ఆ కళాశాలలు మాత్రమే విశ్వవిద్యాలయము లైనపుడు ప్రవేశమునకుగల కష్టములు హెచ్చవు. నెలుపలనున్న కళాశాలల నురవస్థయును పట్టెను. విశ్వవిద్యాలయశాసనముందు గల యీలోపమును నివారించుటకు కార్లగారి సవరణ యోజిపోయినను గార్లినగుగారి సవరణ యంగీకృతమై శాసనముయొక్క మూలప్రయోజనము పోయినది. గార్లినగుగారి సవరణ యితరప్రాంతములందును విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించిన వెంటనే చెన్నపురియందు స్థాపింపవలయును అని ప్రతిపాదించినది. ఆసవరణ గెలిచినపుడు విశ్వవిద్యాలయ శాసన విమర్శనమే నిరుపయోగ మైనది. శాసనవిచారణ దీశంబరు సమావేశమువరకును నిలుపబడినది. సినేటునందు శాసన మోజిపోయినను మంత్రివర్గమునకును నధికారులకును పలుకుబడి గల శాసనసభయందు రాగల మాసమునందు విశ్వవిద్యాలయశాసనము ప్రవేశమును బొంది యామోదమును బడయవచ్చును. శాసనమునందలి మూలార్థ మోమోదితమైన తరువాతను నితరవిషయములను జర్చింపవచ్చును. శాసనము ప్రస్తుత విధానమునకు సకల విధములను మెఱుగుబెట్టుచున్నదిగాని విద్యావిధానమునందవసరమైన మార్పుల నేమియును గలిగియుండలేదు. విశ్వవిద్యాలయశాసనము రాజ్యాంగ నిర్మాణశాసనము గలుగజేసిన ప్రయోజనములనే గలుగజేయును. విద్యావిధానము మారనంతవరకును కేసలము శాసనములను నిర్మించుటవలనను విద్యకు ప్రయోజనము గలుగదు. విద్యాశిక్షణ సాధన మాంగ్లభాషయై యున్నంతకాలమును సామ్యులేకను శాసనభావములను ప్రయోగించుటకు వీలులేంతకాలమును విశ్వవిద్యాలయ శాసనమువలన నెవరికిని ప్రయోజనము గలుగదు. విద్యావిధానమునందు భారతజాతీయస్థితి కవసరమైన మార్పులు చేయబడినపుడు బయటనున్న కళాశాలల స్థితిగతు లేమైనను చెన్నపురి కళాశాలల స్థితియెవను మారి నదని యానందింపవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయశాసనము ఛాన్సలరుకు గల యధికారమును వృద్ధి చేసి ప్రస్తుతవిద్యావిధానమును సంపూర్ణముగ రక్షించుచున్నది. రాజ్యాంగ సంస్కరణశాసనమును సీ మార్గము నవలంబించి సంస్కరణముల ప్రయోజనమును సంపాదించుట చేసినది. సామ్యును వ్యయముచేసి చెన్నపురియందు సాశ్రయ విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించినను జాతీయప్రయోజనములకు నిరుపయోగమై యుండును. ఇట్టి పరిస్థితులందు విశ్వవిద్యాలయశాసన

మునకు సినేటుసభయందు సుప్రాప్తమైనగతి కవరును విచారపడవలసిన యవసరముండదు. ముందుగ విద్యావిధానమును మార్చి యనంతరము సాశ్రయ విద్యాశిక్షణవిశ్వవిద్యాలయస్థాపనమును జేయుట ప్రయోజనకరము.

జరను నష్టపూరణసమస్య

నష్టపూరణసమస్యను నిర్ణయించుటయందు ప్రాంచి మంత్రికిని నితరులకును సమాధానము బొత్తుగ కుదురలేదని తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. సమస్యను నిర్ణయించుట కేర్పడిన యార్థికపండితులు ప్రాంచిమంత్రిదుర్భును స్పష్టము చేసిరి. అయినను పాచుస్కేరుగారు వారిపట్టును వదలలేదు. పాచుస్కేరుగారు నిర్ణయించినట్లు ప్రాంచివారు జర్మను సుకములను వహించుటకును గనులను అడవులను స్వాధీనము చేసికొనుటకును బూనుకొనునపుడు జర్మను రాజ్యపాలనభారము నంతయును ప్రాంచివారే భరింపవలసి యుండును. కరిపాలనభారమునందు గల సాధక భాదకములు పరాసులకు పూర్తిగ దెలిసియున్నను కోపావేశము సాధకభాదకములను మరుగుపరచుచున్నది. ఆంగ్లమంత్రి లార్థికపండితుల యభిప్రాయానుసారముగ నిర్ధారణచేసిన విషయములను పాచుస్కేరుగారు విచారించవలయును. ఆంగ్లేయులు డిశంబరు మాసాంతమువరకును వాయిదా సీయవలయుననియును, జర్మని ఈలోపున కలపను బొగ్గును నిచ్చుచుండవలయు ననియును, జర్మనిసామ్యు నెలుపలకు భోజనదనియును, ఎగుమతులమీదను వసూలు చేయబడుచున్న సుంకమును నిలువచేసియుంచవలయు ననియును తెలియజేసిరి. లాయడు జార్జిగారి విషయమును నానాజాతుల సమితి విచారణకు వదలవలయు నని కోరిరి. పాచుస్కేరుగారిందుల కంగీకరింపలేదు. అన్యోచ్యులకు సమాధానము కుదురుట దుస్సరమని అర్థిక పండితులందొకరు తెలిసియుండిరి. ఈ పరిస్థితులం దేమి జరుగగలదో కాలము తెలుపగలదు. పాచుస్కేరుగారి మతమును లాయడు జార్జిగారి రంగీకరింపనపుడు గత్యంతరము లేకను పరాసు లార్థిక పండితుల మతము నంగీకరింపవలసియుండును. ఈ యేర్పాటైనను శాంతిస్థాపనమునకు సాధనము గాజాలదు. శాంతిస్థాపనమున కన్ని రాజ్యములును చేరి వారి వారి యప్పులమొత్తములను తగ్గించుటయే సాధనముగ నుండగలన. పరాసు రాజ్యము జర్మనులనుండి పూర్తిగ 14520 లక్షల సవరనులను గోరుచుండగను బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని అమెరికా ప్రభుత్వముగాని ప్రాన్సు రాజ్య మియవలసిన భాకీలను తగ్గించుట యసంభవము. బ్రిటిషు రాజ్య మమెరికా కీయవలసిన మొత్తము తగ్గనపు డితర రాజ్యముల భాకీలను తగ్గింపదలచుటలేదు. జర్మని నష్టపూరణముల కీయవలసిన 66000 లక్షల సవరనులనుండియును కొంతమొత్తమును తగ్గించినపు డన్ని రాజ్యముల భారమును తగ్గగలదు. ప్రాన్సునకు జర్మనినుండి తగ్గిన మొత్తము ప్రాన్సు ఇతర రాజ్యముల కీయవలసిన మొత్తమునందు తగ్గను. జర్మనులకు సానుభూతిని నొప్పుటవలనను ప్రాన్సునకు నష్టము లేకపోవుటయే కాకను యూరపుదేశములందు శాంతి గలిగి ప్రాన్సుకు రావలసిన ద్రవ్యమును రాబట్టుకొనుటకు మంచి సదుపాయము లేర్పడును. యూరపు రాజ్యములందనోన్యవిశ్వాసము గలిగినపుడు జర్మనికి వలయు ద్రవ్యము నప్పు పెట్టుటకు ధనాగారములు సిద్ధముగ నున్నవి. ప్రాన్సు వెంటనే పెద్దమొత్తమును

బొందుట కవకాశము గలుగును. జర్మనులకును అమెరికనులకును నీవిషయమై ఏర్పాటులు జరిగినట్లులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. టిట్లీ యేర్పాటులనే ప్రాస్తుమాడ చేయుట శ్రేయస్కరము. అన్ని రాజ్యములును జే నష్టమున కంగీకరించి ఏర్పాటులను ధర్మవృత్తిని జేయునపుడే నష్టపూరణ సమస్యను నిర్ణయించుట సాధ్య మగును.

అయిర్లాండు-దుఃఖవేదన

దేవుడు వర మిచ్చినను పూజారి వరమియ్యకుండుటయును కర్మానుభవమునందు గలదని లోకానుభవమునందు గలదు. అయిర్లాండున కేదోవిధమైన స్వపరిపాలనమును గ్రేటు బ్రిటను గలుగజేసినది. ఇది ఆంగ్లేయుల రాజ్యతంత్ర మైనను సద్భావమైనను యోచనలు నిరుపయోగము. అయిర్లాండునం దొక కక్షివారు సంస్కరణశాసనము సంగీకరించినపుడు రెండవపక్షమువారి కిష్టము లేనపుడు భరతఖండమునందువలె వారితో గలిసి పని జేయకుండుట ధర్మము గాని యన్యోన్యవివాదమునకు బూనుకొనుట యధర్మము. పాశ్చాత్య రాజ్యములను పీడించి పిప్పిచేయుచున్న పశుబల ధర్మమునే అయిర్లాండునం దన్యోన్యవివాదమునకు వినియోగ పడుచుండుటయందు విచిత్రము లేదు. మూడు మాసములుగ సంపూర్ణస్వతంత్ర పక్షమునకును స్వరాజ్యపక్షమునకును ప్రచండ సంగ్రామము జరుగుచున్నది. సంపూర్ణ స్వతంత్ర వాదులిండ్లను తగులబెట్టుచు వంతెనలను పగుల గొట్టుచు దురంతములను జేయుచు మహాసంక్షోభమును చేయుచున్నారు. రెండవపక్షమువారు ప్రతిఘటనము చేయుచు దేశీయులను యుద్ధమునందు జంపుచున్నారు. పట్టణములు నాశనమును బొందుచున్నవి. స్వరాజ్యపక్ష మిప్పుడు కార్కు నగరమును వశముచేసికొనినట్లులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. స్వతంత్ర వాదుల పక్షమునకు క్రమముగ పరాజయము గలుగుచున్న దని వార్తలు తెలుపుచున్నవి. విజయ మెవరికి సమకూడినను నైర్లాండున కాత్మహత్య గలుగుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షికాలేఖరి వ్రాసిన ఈ క్రిందిభావ మయిర్లాండునకే కాకను భారతీయులకును మనసియముగ నున్నది.

“బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ఏజెంట్లును నీయాత్మ నాశకమైన సంగ్రామమును వృద్ధిచేయుచు రనియును నుభయపక్షములును నలనలను బొందినపు డాంగ్లేయులు తమ బలమును స్థాపించి విజయమును బడయుదు రనియును చాలమంది అయిరిషు ప్రజలు తలచుచున్నారు.” ఈ యభిప్రాయము సంపూర్ణ సత్యముగలదో కాలము విశదము చేయగలదు. అయిర్లాండున కంతశక్త్రువులు అలస్థరు పక్షము వారు గలరు. వారెమి చేయ నున్నదియును తెలియకొన్నది. దక్షిణభాగమునందు శాంతిస్థాపితమైన తరువాతను తరభాగమునందు శాంతి గలుగుటకు తీరిగి రక్తపాతము గావలయునేమో దైవాధీనమునం దున్నది. ఆలస్థరుపక్ష ప్రతిఘటనమునందు సంయుక్తపక్ష మంతయును చేయూతైకొనిగి వారికి విజయమును గలుగజేసినపుడు మైన దెలిసిన భావము సత్యముగ బరిణమించును. అయిర్లాండును దనుభవించుచున్న దుఃఖానుభవమువలన నైనను అన్ని పక్షములవారికినిబుద్ధి రావలసియున్నది. అయిర్లాండు దుఃఖములు భారతీయుల కన్నివిధములను జ్ఞానోపదేశమును జేయుటకు దగియున్నవి. లాయడు జార్జి బెడరింపులును సిద్ధాంతములును నీ గుణపాతమునే నేర్పుచున్నవి. ఈ సందిగ్ధితి యందు భారతదేశమునకు మోక్షము గాంధీమహాత్ముడు పదేసించిన త్యాగదీక్షయందే గలదు. ప్రజలు స్వప్రయోజనములను మరచి దేశధర్మ ప్రయోజనముల నాటాధించునపుడే యంతఃకలహములుపోయి శాంతిమార్గమున కార్యము సఫలము

ములుపోయి శాంతిమార్గమున కార్యము సఫలము గాగలదు. ప్రజలు త్యాగబుద్ధితో స్వధర్మనిర్వహణమును చేయునపుడు పరధర్మము ప్రతిబంధకము గాదు. భగవంతుడు దేశధర్మారాధనదీక్షను నయిరిషుప్రజలకు బ్రసాదించి యంతఃకలహమును శాంతింపజేయు గాత!

చింతామణి కేల్కారుగారి నిర్ణయము

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకు మహారాజునకు కుడిభుజముగ నుండి పనిజేసిన చింతామణి కేల్కారుగారి భావములు కాంగ్రెసు పక్షావలంబనులకు విచారయోగ్యములు. కేల్కారుగారు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమున కధ్యక్షులను మానుకొనిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యత్వమును మానుకొనిరి. కారణములసహాయోద్యమము పట్లగల సంతయభావమని తెలియుచున్నది. కేల్కారుగారు మహారాష్ట్రులు కొందరు తలచునట్లులు శాసనసభలయందు బ్రవేశించుట స్వరాజ్యమునకు సాధన మని నమ్ముచున్నాడు. అట్టి నమ్మకము గల వారు కాంగ్రెసు సంఘములం దధికారపదవులం దుండుట యనుచితమని యభిప్రాయము గలదు. ఆయభిప్రాయమునే అజ్ఞులభానుగారు తెలుపుట వలనను సభికారులకు రాజీనామా యిచ్చిరి. స్వరాజ్యసంరంభమునం స్వరాజ్యనై నికు లందరును నేకమార్గము నను నడిచినగాని విజయము సాధ్యము గాదు. మూలసిద్ధాంతములతో నేకీభవించని నాయకులు స్వరాజ్యప్రస్థానమును జేరజాలరు. ఈసందర్భములందు భేదాభిప్రాయముగల కేల్కారు గారు రాజీనామా నిచ్చుట యుచితమైనను లోకమాన్యుని నామమున నపార్థములను గల్పించుట ధర్మము గాదు. ప్రతిఫలసహితమైన సహాయోద్యమమునం దర్థముగలదు గాని యసహాయోద్యమమునం దర్థము గినిపించదు. ఈ సిద్ధాంతమునైనను లోకమాన్యుని పవిత్రనామమునను వ్యవహరింపజేయుట తుంకవ్యము గాదు. గాంధీమహాత్ముడు చెలసాలలందు స్వరాజ్యతపంబును జేయునపుడైనను నాయకుల కాత్మసంస్కరణముగలుగకుండుట భారతజాతీయహృదయ వైస్యమును దెలుపుచున్నది.

రైలుల యాదాయము

ఈసంవత్సరమునందు రైలురేట్లు హెచ్చించినపుడు ప్రభుత్వపు టాదాయము వృద్ధి యగునని యెంచబడినది. ఈసంవత్సరము ఏప్రిలు మొదటి తేదీనుండి జూలై 20 వ తేదీవరకును 295 కోట్ల రూప్యముల రాబడి నచ్చిరది. ఈమొత్త ముంచనా మొత్తమునకంటెను నూనానుకోట్ల రూప్యములు తగ్గినది. రాబడి తగ్గినకొలదియును రేట్లను హెచ్చించుట ప్రభుత్వసంకల్పము గాకుండుగాత!

శ్రీ శే. సర్ విశ్వదాస్ ధాకర్సగారు

బొంబయి ఆగస్టు 12:—శ్రీ శే. ధాకర్సగారు సర్ విశ్వదాస్ ధామోదర ధాకర్సగారు తెలంగాణలోని వ్యాధిగ్రస్తుడగుచే చేసినోయిది: ఆరోగ్యము చెరుటచేత ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని యజమానలతో ప్రజలకు సభ్యత్వమును తెలియజేసిన ఏకైక వ్యక్తిగా నిలిచిరి. ఈయన ప్రజాస్వామ్యవాది. అత్యంత క్రమవిషయములవాదీయన ప్రత్యేక పంజానములవాడు రైల్వేలను వచ్చే 5 దేడ్లలోను మరియు యథాప్రకారము నేయులకు 150 కోట్ల రూప్యములు ప్రత్యేకించబడినవి ఆ సొమ్ము పండియాలోనే ఖర్చుపెట్టుటకు వీలగు నట్లు లైట్స్ పరిశ్రమలను నెలకొల్పవలెననియు దానినిసూచి, యొకసంఘమును, యొచింతుటకు నియమింపవలెనని ఆ సంఘములో ఈ యసయొక సభ్యుడు. ఈసంఘమువారు ఇంకను ఏర్పాటులను గూర్చి తెలియజేయలేదు.

శ్రీ శే. సర్ విశ్వదాస్ ధాకర్సగారి గౌరవార్థము ఇండియన్ కామన్స్ ఛాంబర్స్ మెంబర్ ఇండియన్ కర్నాటక కార్యాలయమువారు తమ కార్యాలయములను మూసిరి. వారి టుంటుంటును సానుభూతిని జూపిరి.

స్థానిక వార్తలు

విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీ:— విశాఖపట్నం నంబోక ఆయుర్వేదచైత్యశాలకు స్థాపించుటకు మునిసిపాలిటీ వారు తీర్మానించి రని డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

పచ్చయప్పకళాశాలహస్తలు:— కీల్కారుగారు పచ్చయప్పకళాశాల హస్తలువార్తనుసభ్యులు హస్తలుకు చేరిన నూతన పట్టణములకు 18 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంకాలము 5 గంటలకు విశ్రాంతిగదరు.

శ్రీ వేంకటేశ్వరవిద్యార్థినిలయము:— ఆనందము ద్రాక్షుంకాలయధిపతి యగు వి. రంగనాథం తెల్లగారిచే తిరువల్లికే. జి. జి. జి. స్థాపించబడిన శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యార్థి కనతి నిలయమును శేపు ఆగస్టు 15 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు గవర్నరుగారు తెలుచెదరు.

మధుర రామనాథస్వామీ-పట్టములబడిన విద్యార్థులకు స్వాగతము:— చెన్నపురిలో జరుగుపట్ట ప్రధానభాగలో పట్టములను బడిన మధుర రామనాథ జిల్లాల విద్యార్థులకు 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3-30 వ రాయపేటలో వైసంఘమువారి మందిరమున స్వాగతమియ్యబడును. అసభ్యులవైకృతి: ఎస్. రామస్వామయ్యగారు రధ్యక్షులవహించెదరు. డబ్బ్యు. ఎం. జుబ్రో. ఎం. ఏ. బి. ఎల్. ఎఫ్. ఎం. యుగారు ఉపన్యసించురు.

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల:— కాకినాడ మునిసిపాలిటీ, తాలూకాబోర్డువారు చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల విద్యార్థులలో ఇరువురుకు నెలకు 15 రూప్యములు విద్యార్థి వేతన మొనంగుటకు తీర్మానించిరి. ఈకళాశాలకు మధురము నిసిపాలిటీవారు 250 రూప్యములు విరాళము నొసగిరి. పాలపూటు తాలూకాబోర్డువారు 25 రూప్యముల విరాళమునొసగిరి. అని ఆయుర్వేదకళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులకు డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

హిందీ ప్రచారము:— యం. కె. శ్రీనివాసరావు ఎ. బి. ఆల్. గారికోడ ననుసరించి వీరి గృహమున 4/105 ఆర్మీయనుబద్ధి గోక లేఖనము యెదుట ప్రతిదినము హిందీ పాఠములు చెప్పబడును. 16 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 6-15 గంటలకు పాఠములు ప్రారంభింపబడును. జీతముగాని ప్రవేశముగాని గాని యుండకు గాని మొదటి 15 మంది అభ్యర్థులు మాత్రమే పాఠశాలయందు చేర్చుకొనబడురు. ఈ పాఠశాలయందు చేరదలచినవారు యం. కె. శ్రీనివాసరావు గారికి దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను. పండిత శివరాముగారు ఉపాధ్యాయులుగ నుండెదరు.

చెన్నపురిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము:— ఈనెల 15 వ తేదీ యంగళవారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు రాయపురం కల్పండవమునంద ఆంగలనమ్మ గుడిగడ్డ ఒకపార్శవభజనగును. శ్రీమాన్ యం. శ్రీనివాసరావుగారు అధ్యక్షులవహించెదరు. ప్రధానామాత్యుడొకపాద్యాయము గురించియు, కాంగ్రెసు సభ్యులుగ చేరవలసిన ఆవశ్యకతను గురించియు శ్రీమాన్ వి. చక్రవర్తిశ్రేష్టి, ఎ. టి. మారస్వామిశ్రేష్టి, పి. యం. ఆదికేశవనాయకులు, యం. కె. కనాస్వామి స్వామిధర్మారాధనగారు ఉపాధ్యాయము నొసగెదరు. కాంగ్రెసు సభ్యులుగ చేరదలచినవారు చందూరునుండి ఆకాలంలో కథకు రావలయునని కార్యదర్శి యగు వి. చక్రవర్తిశ్రేష్టిగారు కోరుచున్నారు.

సవరణ

“మాజీడు అయిరిక క్రింద 27-1-22 తారీఖున నేను వ్రాసిన సమాచారములో శ్రీ వెంకటాద్రి అప్పారావు బహద్రువు యుయ్యారు, మేడూరు అందు నిడదవోలు సంస్థానముల మీదిగా నుగుగారు అన్నివాని వుంటిరి. ఆందులోని నిడదవోలు యిట్టేటుబడిందాదులు, అనుటెటో యెవరికి చెందియున్నదో నాకు తెలియదు. పూర్వపురిడదవోలు యిట్టేటుబడిన కొన్ని గ్రామములు యుయ్యారు యిట్టేటు రాజాగారికిన్ని ప్రస్తుతం చెందివుండుట చేరిట్టువ్రాసితిని. అట్లువ్రాయుటలో తప్పువున్నయెడల మన్నింపప్రార్థించుచున్నాను” (ఒకవిలేఖకుడు)

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము.

అవసర సమాచారము.

విశ్వవిద్యాలయసంస్కరణపు బిల్లు.

గా. పాల్వేంద్రాచారి అధ్యక్షులును కలసి విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణపు బిల్లును చర్చించుటకు గత శనివారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు సమావేశమైరి. ఉపాధ్యక్షులగు గా. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పథ్య లభిక సంఖ్యలు వచ్చియుండిరి.

అధ్యక్షులు-జనరల్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు క్రింది తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి.

“మదరాసులో దేశ విద్యాభివృద్ధియొక్క సాక్షమ మైవట్టియు, మదరాసు నగరములందలి కళాశాల చేర్చబడిన కళాశాలతో నొకవిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించవలెను.”

తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుచు సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు బిల్లుమాటలాడిరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమును సంస్కరించునది విశ్వవిద్యాలయసభ్యులకును, ప్రభుత్వము వారికిని కోరిక గల సంగతి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు ఈ బిల్లును గతమును ప్రవేశపెట్టుచు కోరినందున తాము అట్లు చేయుచుండిరి. విద్యాభివృద్ధియొక్క సాక్షమమైవట్టియు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించవలెనని ఈ బిల్లు ఉద్దేశ్యము. ప్రస్తుతము అట్టి సంస్థను మదరాసునందు స్థాపించవలెనని. మదరాసులోని పట్టణములందలి కళాశాల లెప్పటివలెనే యనుబంధములగు నుండును. ప్రస్తుతము మదరాసునందు స్థాపించి తరువాత యితర ప్రదేశముల విషయమై యాలోచించవలెనని అయ్యంగారు పలికిరి.

ఆర్. లిటిల్ థింగ్ గారు రామోచించిరి.

సవరణ

“అనుబంధమునుండి కళాశాలలు విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలతోటి సమానముగ ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయములు నెలకొల్పబడునరకు పోషించబడవలె”నను భాగమును 12 వ తీర్మానమును “అనుబంధ కళాశాలల సంఖ్యనుండవలె”నను భాగముతో చేర్చవలెనని కార్తిగారు రుపపాదించిరి.

బిల్లు అనేకవిషయముల యన్వయముగ నున్నదియు, మదరాసు కళాశాలలను, రాజధానిలోని ఇతరపట్టణములందలి కళాశాలలను, విశ్వవిద్యాలయమునకును గలసంబంధము బాగుగ తెలుపబడలేదనియు, బయటి కళాశాలలగుడ మదరాసువానితో పాటు సమానముగ నుండవలెననియు, కార్తిగారు చెప్పిరి.

సి. నుబ్రహ్మణ్యుగారు కార్తిగారి సవరణ వామోచించిరి.

“విద్యాభివృద్ధి, సాక్షమ” అను పదములు దదలెలుగు సందేహము, విశ్వవిద్యాలయ మిప్పటికే “భోధక” పరిచేయుచున్నదియు, ప్రస్తుతిపుచ్చుట ననుసరించియే శ్రాత్రిగా మరొకందరు భోధకులను నియమించిన యభ్యంతరము లేదనియు, బిల్లువలన బయటి కళాశాలలప్రత్యేక తగ్గుననియు ఎన్. శత్యమూర్తిగారు పలికిరి.

బయటి కళాశాలల ప్రతిష్ఠను తగ్గించుట బిల్లు ఉద్దేశ్యము కాదనియు, విశ్వవిద్యాలయసంఘమువారు గావించిన సంస్కరణములకును బిల్లునందలి సంస్కరణములకును విశేషము భేదము లేదనియు క. రామలింగా రెడ్డిగారు చెప్పిరి.

భోధకు సంబంధించినంతరకు మదరాసు కళాశాలలకును, బయటి కళాశాలలకును భేద ముండుననియు కార్తిగారి సవరణ ముఖ్యోద్దేశ్యమున కడ్డిబడుచున్నదనియు టి. వి. శేషగిరి అయ్యంగారు చెప్పిరి.

బిల్లువలన బయటి కళాశాలల కేమిలోప ముండదనియు మదరాసుకు మాత్ర మెక్కువ సౌకర్యము నుండిననుండవచ్చుననియు మొదట మదరాసులో పరిశీలించివాడ నుద్దేశ్యపడినదియు లిటిల్ థింగ్ గారు చెప్పిరి.

అనువాదము ప్రభుత్వ విద్యాభివృద్ధిపరమ మే. సి. మాడ్లనుగారు బిల్లునకు ప్రతిపాదముగ మాటలాడిరి.

బిల్లు చాల ముఖ్యమైనది. ఇంతిక్కు స్వల్ప విషయములలో బయటి యూర్ప్ సభ్యుల యభిప్రాయములను ముందుగానే గ్రహించుచుండిరి. కాని యాబిల్లువిషయమై మాత్రము అభిప్రాయములగోరలేదు. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణముపై మైసూరు బయటి కళాశాలలకెట్లుబాచిరో, ఇప్పుడును అట్లేమారుట యుక్తముగ నుండునని కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు చెప్పిరి.

సి. నుబ్రహ్మణ్యుగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి కరణుగూర్చి మాటలాడిరి. ప్రత్యేకముగ ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పటకు వీలులేదని తెలుపుచు, తాము తప్పక ప్రస్తుతిపుచ్చుట నిరాకరించుచుండిమని నుబ్రహ్మణ్యుగారు చెప్పిరి.

కోరికవచ్చి జరిగెను. కార్తిగారి సవరణ వోటుకుపెట్టగా నిరాకరింపబడినది.

రెండవ సవరణ

11 (బి) భోధకాభివృద్ధి ప్రతిపాదన పాఠములనియోజన సంఘ ముండవలెను.

మైఖాగమును తీసివేసి బదులుగా “విశ్వవిద్యాలయమునందు అన్ని కళాశాలలందు పరిశోధనల గావించుచుండవలెను” అనిచేర్చవలెనని కార్తిగారు సవరణ నుపపాదించిరి.

ప్రతి విశ్వవిద్యాలయమును, భోధకాభివృద్ధియందు ముఖ్యముగ లక్ష్యముండవలెను. కాని మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము ప్రస్తుతము సభోధక మైనది కాదని చెప్పట యుక్తము. మదరాసు గత ఇరువది సంవత్సరములనుండియు, సభోధక మైన విద్యాలయముగ నే యున్నది. సాక్షమవిశ్వవిద్యాలయముగ మార్చిన ప్రస్తుతిపుచ్చు సందర్భములలో భోధకాభివృద్ధి కధ్యంతరములు గలుగును. బయటియూర్ప్లో గూడ సౌకర్యముల నేర్పాటు చేయవలెనని కార్తిగారు చెప్పిరి.

ప్రస్తుతము భోధకాభివృద్ధిచుండినను, ఇంకను అధికముగ నావిషయమై పరిశ్రమచేయవలెనని కోరుటయే బిల్లు ఉద్దేశ్యమని రా. లింగారెడ్డిగారు పలికిరి.

శత్యమూర్తిగారు కార్తిగారి సవరణ కనుకూలముగ నిట్లు మాటలాడిరి:

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమును సంస్కరణముగ సభోధక విద్యాలయముగ మార్పుటకు సమయము వచ్చినదాయని నాకు సందేహముగ నున్నది. కాడ్లకుమిషను నివేదికను కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు రాలోచించిరి. ముఖసిద్ధులగు సర్ ఆనుతోవ ముఖర్జీగారు కలకత్తా మహాపర్యవేక్షకులు. అట్టి కలకత్తావారే కాడ్లకుమిషనునవేదిక కథార్పుల నొక్కటియైనను ఇప్పటి కనుబంటిపెట్టలేదు. బొంబయివారు రాసిఫార్సులను చదువుకొనిరి. అలాచించుకొనిరి. అవి తమకుసముగపడవని తలచి వాని పాఠములను త్రొక్కివేసిరి. కాని విశారదమునతో మదరాసు మాత్రము తెలిసియో తెలియకనో ముందు దుముకగొరుచున్నది. మదరాసు రాజధానియగు నుచున్నది విద్యాకుంతులని పేరువడసివట్టియు అనేకసంవత్సరములు ఈ విశ్వవిద్యాలయము నందును, సిండికేటునును సభ్యులుగ నుండినట్టియు డాక్టరు మిల్లకుగారు క్రైస్తవ కళాశాలప్రతిష్ఠకు (వాయుచు మదరాసు కాడ్లకుమిషను కథార్పుల నాదర్శప్రాయములగు గ్రాహినిగూడ దని హెచ్చరించిరి. ఇంటిర్మీడియేటు క్షేత్రవిభాగమునూర్చినగాని కాడ్లకుమిషనుకథార్పుల ననుబంటి వీలులేదు. పునాది చూచుకొనకే మేడను వైసుండి కట్టవలెనని మనప్రభుత్వమువారు చెంచుచున్నారు.

అల్లాడి కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు, రెవరెండుబ్రాంజ్, కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, రామలింగారెడ్డిగారు సవరణకు ప్రతిపాదముగ మాటలాడిరి.

అంతట కార్తిగారిసవరణను వోటుకుపెట్టగా, సి. పి. రామస్వామి.

మూడవసవరణ

బిల్లుకుపట్టినగతి

మొదట సి. పి. రామస్వామిఅయ్యంగారు రుపపాదించిన 1 వ తీర్మానమునకు ఈక్రిందిభాగమును చేర్చవలెనని రెవరెండు ఆలక ఎఫ్. గార్డెనుగారు రుపపాదించిరి: “ఈచట్టము అమలులోనికి వచ్చునపుడు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు లోబడి యుండి కళాశాలలకు అయాముఖ్యపట్టణములందు ఇదేవిధముగ సభోధక మైవట్టియు సాక్షమమైవట్టియు విశ్వవిద్యాలయములను ఒకేమారు స్థాపించుట కేర్పాటులు చేయగానే” అని.

మదరాసు రాజధానియందు పరిశోధన విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించవలెనని మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము తీర్మానించి యుండెను. రెండుగంవత్సరముల క్రిందట నామోదించబడిన తీర్మానము నాచరణలో పెట్టుటయే తమసవరణముఖ్యోద్దేశ్యమని గార్డెనుగారు చెప్పిరి.

ప్రాసెక్యూటంగారు సవరణ వామోచించిరి.

క. రామలింగా రెడ్డిగారు:—మరికొన్ని విశ్వవిద్యాలయములను భవల ననుసరించి రాజధానిలో స్థాపించవలెనని విశ్వవిద్యాలయము తీర్మానించి యుండుట నిజము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునూర్చి యోచించుటకు కాసన సభ తీర్మానము ననుసరించి ప్రభుత్వము వారిక యుపసంఘమును నియమించిరి. ఆయుపసంఘము వారును తమ నివేదికను ప్రభుత్వమువారికి బంపిరి. వానిపై త్వరలో నుత్తరవులు రావచ్చును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము త్వరలోనే రాజమహేంద్రవరమునందో ఎచ్చటనో స్థాపితము గాకతప్పదు. కాని గార్డెనుగారు సవరణ, విద్యాలయము ఎచ్చటచ్చట నున్ననో, అచ్చటచ్చట నెల్ల విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపింపవలెనని కోరుచున్నది. కళాశాలలు మధుర తిరుచినాపల్లి తంజావూరు, రాజమహేంద్రవరము విశాఖపట్టణమునందును గలవు. చిత్తూరునందును ఒకయున్న కపాతకాలగలదు. (హర్షధ్వనులు) కనుక వినన్నిటియందును విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపింపవలె

నినదేనా? ఎచటెచ్చట నిర్మింపవలెనో, గార్డెనుగారు సవరణ సన్నద్ధముగా తెలుపదు. ఇన్ని ప్రదేశములందు విశ్వవిద్యాలయములను నెలకొల్పటకు లక్షలకొలది ద్రవ్యము గావలయును. ఇన్నింటియందును ఒకేమారు నిర్మించుటయు దుస్సరము. మొదట మదరాసునందు స్థాపించి సాధకభాధకములకునూని యితరప్రదేశములందు విశ్వవిద్యాలయ కేర్పాట్లను నినుసరించి ప్రభుత్వమువారు స్థాపించురు. అన్నిప్రదేశములందును స్థాపించినగాని మదరాసునందు స్థాపించుట తగదని కోరుట బాగుగలేదు. కనుక బిల్లులు అంగీకరించుట యుక్తమని రెడ్డిగారు పలికిరి.

అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు సవరణ కనుకూలముగ మాటలాడిరి: గార్డెనుగారు సవరణవలన క్రొత్తవిశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించుట కనకాళి మేర్పడును. బిల్లుప్రకారము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము సంస్కరించుటకును ద్రవ్య మపరిమితియుగావలయును. ద్రవ్యమునుగూర్చి ఏర్పాటులు గావించినట్లు కన్పింపదు. ప్రస్తుతము కన్పించునది పదములమాత్రము మాత్రమే. మిగిలినవేమియు జరుగక తలంబున, పదములమాత్రమే నమలుగానుంచినను నుంచవచ్చును. అంతమాత్రమున విశ్వవిద్యాలయము సాక్షమమైనదియు, సభోధక మైనదియు కావలెను. ఇది కేవలము జనసామాన్యమును సంప్రదించివేసి నటనగుండునని కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు ఆక్షేపించిరి.

మదరాసునందు 12 కళాశాలలుండుటచే, మొదట మదరాసునందు సంస్కరణముల ప్రవేశపెట్టుట భావ్యముగ నుండునని ఆర్. లిటిల్ థింగ్ గారు చెప్పిరి.

ఎన్. శత్యమూర్తిగారు గార్డెనుగారు సవరణ కనుకూలముగ మాటలాడుచు నిట్లుపలికిరి:

సామాన్యముగ కొందరు మదరాసు నందు చేరవలెను, అనేకులు బయటి యూర్ప్ నుండి వచ్చినవారే. మదరాసులో 12 కళాశాలలున్నవని ధైర్యముగారు చెప్పిరి. కళాశాలల సంఖ్యను తెల్పి పెట్టటవలన లాభములేదు. బయటపట్టణములలో చదువు విద్యార్థుల సంఖ్యను మదరాసులో చదువువారి సంఖ్యను కనుగొని ఎచ్చట సభికసంఖ్యాకులుండునదియు విచితముగను. ఏ సంస్కరణముగాని ప్రజలకు లాభించునట్టిదిగ నుండవలెను. విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణము కలన, విద్యార్థులకును, ప్రజలకును లాభము గలగవలెను. గంజాము, విశాఖపట్టణము, రాజమండ్రి, ఆనంతపురం, తంజావూరు, తిరుచినాపల్లి ప్రజలు చెల్లించువస్తువులలోనుండి వచ్చు సామాన్య వారికి వినియోగించవలె, మదరాసునందే తెల్లడిరించుట యేటి న్యాయము! మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకై వారేల సామ్యునియ్య! సాక్షమసభోధక విశ్వవిద్యాలయము చేర్చుచుట కలన ఉన్నతాదర్శములను నిరాదంబర శీవమును గలగునని యెల్లరును నుద్దేశించురు. కాని ఉన్నతాదర్శములను, నిరాదంబరశీవమును మదరాసు నందు సమకూరునా లేక రాజమహేంద్రవరము, విశాఖపట్టణము, తిరుచినాపల్లికంటే ప్రదేశములందు సమకూరునా? (రెవరెండుబ్రాంజ్.) బిల్లు అన్ని విధముల సంకల్ప త్రికరముగ నున్నది. స్పష్టముగలేదు. కొన్ని భాగములలో కాడ్లకు కమిషను నివేదికయందలి వాక్యములు; పదములు అక్షరములతోగూడ ఈ బిల్లునందల్లే ఒకకూర్పు అయినను లేక గ్రహింపబడెనని శత్యమూర్తిగారు బిల్లును తీవ్రముగ విమర్శించిరి.

గార్డెనుగారు సవరణవలన బాలురైన విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించునంత వరకు మదరాసు నందు బిల్లు ఉద్దేశించెడి సాక్షమ సభోధక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకు వీలుండదని ఉపాధ్యక్షుడు వివరించెను. ఆసవరణ యిందుమించున మొదటితీర్మానమునకు ప్రతిపాదముగ నున్నదనియు చెప్పెను.

సవరణ అంతట వోటుకు పెట్టబడినది 27 మంది అనుకూలముగను 24 మందిప్రతిపాదముగను వోటుచేసిరి. మూడు బాలుగువారు లెక్క నెట్టిరి. సవరణ గెలిచినది ఉపాధ్యక్షుడు తెలుపగానే ఒకపక్షమువారు కరచాళి ధ్వనులుగావించిరి.

బిల్లులోని మిగిలిన విషయముల వప్పుడే యాలోచించవలెనా అక్కరలేదా యని కొంతసేపు చర్చజరిగెను.

ప్రభుత్వమువారు గార్డెనుగారిచే సవరింపబడిన తీర్మానముప్రకారము విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించునెడల ఈబిల్లు వైచర్యప్రభుత్వమువారికి లాభకరముగ నుండగలదని డైక్టరుగారు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమునకై వేదియొండవచ్చుననియు, మిగిలినవిషయముల నిప్పుడే చర్చించుట యునుకనెల నుచున్నట్లుగ నుండుననియు శత్యమూర్తిగారినిరి.

మిగిలినవిషయ రాగల సాధారణ సమావేశమునరకు యాదీయించవచ్చునని జి. ఎ. నరేశుగారు రుపపాదించగా సభ్యులు తీరించిరి.

అంతట సభ సాయంతకాలము 6 గంటలకుసరికి ముగిసెను

విదేశవార్తలు

విరిపు విప్లవము

కార్యకర్తలను పట్టుకొనబడుట

లండను, ఆగస్టు 12:— విరిపు ప్రభుత్వ పట్టణములు కార్యకర్తలను నశపరచుకొని ప్రవేశించెననియు 50 మంది ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు ఖయిదీలుగా పట్టుకొనబడినదియు విరిపు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వపట్టణములు నగరమును దోచుకొనుటకు పోరులు వారి కత్తులతోపాటుగా స్వాగతము నొసగిరి. ప్రభుత్వపట్టణము లందు 7 కు మరణించిరి చాలవం దికి గాయములు తగిలెను, చాలమంది కనిపించుట లేదు.

కార్యకర్తల వదలివేయుట

లండను, ఆగస్టు 11:— ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు దుర్గమును స్థాములలో నొనగట్టుకొని ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములను తరువాత ప్రభుత్వపట్టణములు కార్యకర్తలను మట్టుకు నలువైపులనుండియు మూడుదుర్గములు కార్యకర్తలను ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు, ఇతర భవనములను, బారకులను ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములతో గొప్పగాలుల కామతియొనగట్టుకొనెను. కార్యకర్తల వార్తలు ధారాళముగా జరిగిపోయియున్నది. ప్రభుత్వపట్టణములు నగరమున కంతి యొగముననే కిరీముల నేర్చుకుంటున్నది. ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు పట్టణమును నదలిం ద్రింకను గానించుటలేదు. ప్రభుత్వ పట్టణములు తమ స్థానముల బలపరచుకొనుచుండిరి. పోరు ఘోరముగా జరుగుచుండెను.

డబ్లిను తిరపాలా కార్యకర్తలయము నెరుగ్గుట

గత రాత్రి కొంతమంది ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు డబ్లిను నందు తిరపాలా కార్యకర్తలయమును యెదిర్చి అచ్చట కాపలాదార్లను ఓడించి తిరపాలాఫీసునకు అగ్నిని దరికొల్పిరి. డబ్లినులో నుత్తరప్రభుత్వము లాగిపోయెను.

ఆగస్టు 12:— డబ్లిను పోస్టాఫీసులోనికి ఇరువదిమంది ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు పోయిరి, ఇన్స్పెక్టరు మెంటు అఫీసును తిరుల జేటుట కత్తుకొనిరి. వెల్ట్రోలుపోసి అగ్నినిదరికొల్పిరి. కాని ఇంతలో పైకెగిరినట్లు కొంతమంది నగరవర్తకులవారి మంటల వార్తలతో నెను. ముఖ్యమైన కఠిమార్తా యంత్రములు మాత్రము తగులబడి పోయెను. ప్రభుత్వపట్టణములు తిరిగి తిరపాలాఫీసునకు వశపరచుకొనెను. ఈ దినమునందుండిరి తిరిగి వ్యాపారము యధాప్రకారము సాగింపబడును. ఒక ప్రభుత్వవ్యవస్థాపక ఆరెస్తు కేసుబడినది.

మేజరు నెల్సను నెరుగ్గుట

లండను, ఆగస్టు 12:— మేజరు జి. నెల్సనుగారిని కొంతమంది విరిపు ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకములు అమ్మర్లను దెరువవద్ద ఒక నిర్బంధప్రదేశమున పెదిర్చిరి. నెల్సనుగారికి తీవ్రమైన రివాల్యరు గాయములు తగిలెను. వాంతకులు దప్పించుకొని పారిపోయిరి. వీరిదిగిరకు రాములు విరిపు కానిష్టేబుల్లలతో గాపాపాస్టేషన్లకు కాబు ప్రధానాధికారిగా నుండెను.

నెల్సనుగారి దిగిరకు యుద్ధమున నున్నట్లును ఆత్మ చతురార్థము సిక్ ఫీసు సంఘభయని రివాల్యరుతో జంపెను. వారము దినములకు పూర్వ మింకను దబ్లినునందుండగా, కొన్ని దెబ్బతెరింపు బాలులు తొలిన కంపెను. ఆగస్టు 11 కు తేదీన, చింతదేన సభ్యుని సాంవత్సరిక దిన మనియు ఆ దినముననే నెల్సను ప్రాణములను ఓసి పగదీర్చు కొనెదమని యు నాతెలుగులయ. నెల్సనుగారు దానినిదప్పించుకొను నుద్దేశముతో ఇంగ్లండులోని దెనననకు వచ్చి చిన్న చిన్న గ్రామములందు మిత్రులదగ్గించుచుండెను. కాని వాంతకులు తొలిన నిజ ననుసరించి వెంటదించి దెనననకు వచ్చి ఆగస్టు 11 కు తేదీన ఒక గంధం నెదుర్కొనిరి. వాంతకులు అదృష్టవశమున. నెల్సనుగారి స్థితివిషయముగ నుండెను.

ఆర్థరు గ్రెఫిత్తుగారి మరణము

బ్రిటిషు మంత్రివర్గ ప్రశంస

లండను, ఆగస్టు 12:— విరిపు ప్రభుత్వవ్యవస్థాపకము ఆర్థరు గ్రెఫిత్తుగారు హృద్రోగమువలన మరణించిరి.

ఆర్థరు గ్రెఫిత్తుగారు, ఒక విరిపు ముద్రాపాటమునందలి కంపాజిటరుయొక్క పుత్రుడు. డబ్లినునందు దొక వార్తాపత్రికా లయమున కొంతకాలము అచ్చు సరికాచుచుండెను. కొంతకాలము డబ్లిన్ కాలనీయందుండెను. తరువాత బెర్లిన్ నందునకువచ్చి

యున్నతెను. తిరిగి మన ఆనుభవమును స్థాపించుచువుచుండెను. తరువాత నీ ప్రతికూలత చివరకుబడినది. ఈతను సిక్ ఫీసు యుద్ధమును స్థాపించెను. విరిపు కాలమంతయు నాయుద్ధమును కొరకే గడపెను. ఈతను ఈ పురు తిరుగుబాటునందు దృఢుడైనవాడై ప్రవాసమున కంపెనుండెను. సార్వభౌముని ఆ మెన్సిప్రభుత్వమునందు వదలిపెట్టబడినది. 1918 నుండి తిరిగిఆరెస్తు తిరుగుబాటు నిర్బంధనాన కేతువిధింపబడినది. 1919 నుండి వదలిపెట్టబడినది. 1921 నుండి కంపెనుకుపునరు తిరిగి ఆరెస్తుకేసుబడినది. వార్తాపత్రిక సంధియందు వదలిపెట్టబడినది. యెలుకురానువారు సంధియొడంబడిక న గీకరించిన తరువాత నీయన దివెలగాగారి స్థానమున అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడినది. కొద్దిప్పుగాయన ఈతడును బెర్లిన్ నుండిరెండువత్సములకు కలుపుటకు చాలావరకు యెత్నించిరి. సంధియొడంబడిక వై విరెండువత్సముల సంధిక మొనర్చిన రాయబాటలలో నొకరు.

అవసాన కాలము

గ్రెఫిత్తుగారు పదినాలులనుండి మూలమే ఇంపుయెంబా వ్యాధిపీడితులై యుండిరి. వనోవ్యాధివలన వీరివ్యాధి మరింత తీవ్రమయినది. వీరి యాకస్మిక మరణమువలన లండనునందును డబ్లినునందును గొప్ప విచారతరంగమున ముందెను.

జిన్సాయాలమున ముంకందరములు వెరుగుటచే వాధ వామునాడు గ్రెఫిత్తుగారు కత్తుకొనించుకొనిరి. కత్తుచిక్కి జయప్రదముగనే జరిగెను. గతదినము ఉదయమున సంస్కృతికరముగా తుజించి, ఈవ కత్తుకొనిన వైద్యకాలను దర్శించ జరిగెను. పెట్టవై నుండగా, త్వరగాను ప్రార్థన బిగించుకొనుటకు గాబోలు ముందుకు వచ్చెను. అప్పుడేకాస్తాత్తుగా మూలము ముందుకు వచ్చెను. ఒకనిముషము తరువాత తిరిగి 20 సెకనుల వరకు స్పృశకమునకు వచ్చెను. ఇంతలో తుక్కురుపురచ్చి తుడి నుల్లముల జరిగెను. పురోహితుడు తుడినాకృత్యముజరిపెనోలేదో గ్రెఫిత్తుగారు మరణించిరి. ఇటీవల పరిస్థితులవలనవారి మెదడునకు అధికముగ శ్రమగలుగుటచే వారు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

డబ్లినునందు దరియు విచారచిహ్నములు భరింపబడినది. మంగళవారమునకు నెనిమిదము, ధియేటర్లను మూసివేయబడినది. గజ్జులుల ప్రదర్శన మాసి చేయబడినది.

బ్రిటిషు మంత్రివర్గ ప్రశంస

సామధూతి వెంటపును సంపాదించుటకు ఓవార్లు సందేశములలో, బ్రిటిషు మంత్రివర్గము తరపున లాయడు బార్లిగా ర్లిక సందేశమువేసిరి. అందు, గ్రెఫిత్తుగారి వేదధర్మి, కత్తి సామర్థ్యములను, వైర్యమును, ప్రశంసించుచు వారి మరణము బిర్లండునకు గొప్పదెబ్బ యని లాయడు బార్లి నడిపెను. గ్రెఫిత్తుగారిని వారి విశ్వాసమునకును, నిష్కల్మష మనస్సునకును శౌర వింతులను బ్రిటిషువారు కెయ్యకొనిని లాయడు బార్లి గారు గ్రెఫిత్తు సతికి తంతి సంపెను.

మిత్రమండలి సమావేశము

ప్రధానమంత్రిల తీవ్రచర్చ

లండను, ఆగస్టు 11:— మిత్రమండలి సమావేశమును స్థంభింపజేసిన సమస్యలనుగూర్చి, బ్రిటిషువారి నూచనల ననుసరించి ఈ దినమున లాయడు బార్లి పాయింట్లకు, హ్యూనినుగార్లు ఏను గంటలకాలము తీవ్రముగా వాదోపవాదముల నొనర్చిరి. మధ్యాహ్న సమావేశమున రాబర్టు బోరెనుగారు నూడ పిలిపింపబడిరి. సమాధానము కనుకాపు మేనియం దున్నదని దెలుపుట కేంపెను విజయము. నూదింపబడిన కొన్ని సవరణలు గురించి తిరిగి వార్తాపత్రికలపైనది అధిక సంఘమువారి కంపెనుండెను. అధిక సంఘము వారు తీవ్ర ఉదయమున తిరిగి నివేదికను అందజేసెదరు. ఈ సాంకేతికము లాయడు బార్లి గారు సుంజుగుగారితో చాల సేపు చర్చించిరి.

బ్రిటిషు సూచనలు

ప్రధానమంత్రిల సమావేశమునందు, పాయింట్లమీగారి సూచనలకు బదులుగా బ్రిటిషువారు గావించిన సూచనలు నివేదింపబడినది. జర్మను కొస్తా వత్తులను వశపరచుకొనుటకు బ్రిటిషు సంగీకరించెను. ప్రస్తుత వరతులనే కేసుముగ సాగించిన వాలు సరియు, ఆ దేవులను, గ నులను మిత్ర మం ద లి డి ను కొ నుట వలన ను ప యో గ ము లే దని యు అధిక సంఘమువారు దెలిపిరి. ఢిల్లీములైన ప్రదేశములను తిరిగి నిర్మించుటకు గాను జర్మనీ ప్రభుత్వమువారు అడవులలో సేతు కేసును మిత్రమండలి కీయరతనని గొరవచ్చెను.

(1) దీనివలన, వెలఖనవరకును కొన్నివరతులకు లోబడి జర్మనీకి వాయిదాల నొసగవలెను. (2) బాగ్, సేతుకలన మొదలగు విషయములలో జర్మనీ తన వరతులను నిర్బంధించవలెను. (3) ధనము నితరదేశముల కుంకతీయకుండుట, రిన్వ

వ్యాంతున కార్మికసాలననొసగుట, పోలీసుముఖమును నిర్ణయించుట మొదలగు వరతుల కంగీకరించిన యెడల వాయిదా నొసగవలెను. జర్మనులనుతదిగుతులను సుంకమును (నూటికి 25 శాతం) మిత్రమండలి కేసును కేయింతు జర్మనీ యంగీకరింపవలెను. మిత్రమండలి సంఘమువారి తుదికమని దొచ్చినయెడల దీనిని తిరిగి జర్మనీకే మొనర్చవచ్చును. అని బ్రిటిషు సూచన లందు గలదు.

జర్మనీకి మంగళవారము లోకలనే ప్రత్యుత్తర మొసగవలసియుండుటచే నీ సమస్యను త్వరలో ముగింపవలెను. వివాద విషయములను, నాతిసమితివారి పరిష్కారమునకు పంపవలె నని లాయడుబార్లి గారు సూచించగా పాయింట్లమీగారు రందుల కంగీకరింపలేదని తెలియచున్నది.

అధిక సంఘచర్చ

లండను ఆగస్టు 12:— అధిక సంఘమునందు దింకన చర్చ ముగియకపోవుటచే మిత్రమండలి సమావేశము సామవారము వరకు నిలువబడినది జర్మనీకి వాయిదా నొసగువిషయమున బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారు లాయడుబార్లి గారిని సంప్రదించుట బలపరచుచు, ఉపయోగమునంతయు ఆయనయధికమున వదలుచు తీర్మానించిరి. ఆ దేవులు, గ నులు మొదలగు విషయములపై నార్మిక సంఘమునందు దీనిమున చర్చజరిగెను. ఈవిషయమున పంసు, బెర్లినును, ఇటలీ, ఫ్రెంచియు తేవ్వించిరిని పరాములు దెలుపుచుండిరి. జర్మను ఎగుమతులకును ఆదాయమునై సంతర్భాతియమును ఏర్పాటు చేయుటకుగరించి తరువాత చర్చ జరుగును.

సమావేశమునందు స్పంభనము

లండను ఆగస్టు 12:— ఈ దినమున అధిక సంఘ సమావేశ కార్యక్రమము వివాదసమస్యలపై విశేషములు మరింత అధికమయినవి తెలుపబడినది. ప్రస్తుతము సమావేశము స్థంభింపెను. ప్రధానమంత్రిలకు పరిష్కారముకొనవలెను" అని ఒక విశేషాధికారిక ప్రకటన జరిగెను. లాయడు బార్లి గారు విశాంతిగీతకు గ్రామము నకు జరిగెను.

అల్పసమయం జర్మనుల వెడలగొట్టుట

పరాను నిర్బంధకృత్యములు

లండను ఆగస్టు 12:— పరాను ప్రభుత్వమువారు అల్పసమయం దరలంబింపబోవు నిర్బంధకృత్యలలో జర్మనులు బ్యాంకులకు నిలువయెంచుకొనిన భవనము దీసికొనబడంద సుషేధించుటయు అయిదువందల "అనాంధసియం"లకు జర్మనులను వెడలగొట్టుటయు లాడ గలవు. వర్సల్సు సంధినిబంధనపరయోగపరచుకొని పరానులుగా మాని జర్మనులను ముందు వెడలగొట్టెదరు బ్యాంకులందు నిలువ యెంచుకొనిన మొత్తములనిదివరకే తీసికొనుట చే మొత్తము కటిని కత్తుం క ము క్తు యగును. ఈదినము రాత్రిరెండుబాములకు వెడలగొట్టుట ప్రారంభమగును. వెడలగొట్టుబడినవారిని చేతిసంచులనుమాత్రమే దీసికొని వెళ్లనిచ్చెదరని బెర్లినువార్త తెలుపుచున్నది తుటుంబ సహితముగా వెడలిపోవువారు 10 నేలమాడ్కు నాడెములనుమాత్రమే దీసుకొనివెళ్లవచ్చును. ఒంటరిగా వెళ్లవారు బిరుదేలను దీసుకొనివెళ్లవచ్చును. పరానువరతుల కంగీకరింపబోయినయెడల తిరిగి 500 చుంచిన వెళ్ళునామైదరు. ఈవర్సల్సు గెడల పరాను పత్రిక లుగములను వీనిని రాక్ష స కృత్యములుగా భరించుచుండెను. జర్మనుండి పరానులను నూడ వెడలగొట్టుటకు ప్రాంంభింపవలెనని "లోక లంక ము" పత్రిక ప్రాయశ్చయించెను.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

అంగ్లావారుతులు

లండను ఆగస్టు 11:— అంగ్లావారుతుల దేశీయంగ మంత్రియగు ఫెటెలే గారిని లండనునందు దర్శించి ప్రశ్నలపగా నిట్లు దెలిపినట్లు మాంచెదరు గార్లిగనుపత్రికయందు ప్రకటింపబడినది: అంగ్లావారు ఇంగ్లాండ్ లోని సమానాత్మ్యములను మూత్రమే నొచ్చుచుండిరి. ప్రస్తుత టుర్క్ సహాయులలో ఆర్యేయముల కెత్తప్రదేశమును నొసగరాదు. సమాప్తప్రాచ్య రాష్ట్రములం దెల్పసంభావ్యతలను పరస్పరము మార్పుకొనవచ్చును. అందువలన మొదటమొదట తురుష్కులు ఆనలోలి యాలోనుండురు. ఆనలోలియాలోని గ్రీకులు మొదటమొదట లోనుండురు. గల్లి సోరీ మూర్తు ప్రేమలం గు టుర్క్ ప్రభుత్వ వాక్కులను విడదా లరు. కాని దాదా నెల్సుల సంధికత్త నిరుతిరములందును తురుష్కులు సైన్యముల తొలగించెదరు. కానికాంస్తాంబిజోపిలనందు మూత్రము తురుష్కు సైన్యము లుండెను. నాతిసమితివారు జలసంధులు నిష్పముచచ్చినట్లును పరిశీలించుకొనవచ్చును అని నుదీపిరి.

ఆరోగ్యవార్తలు

ఉపవాసము

నో.ఎల్. పి. స్కాట్ ఎం. ఆర్. సి. ఎస్;
ఎల్. ఆర్. సి. పి. గారు

మొక కొద్దిమందిమిత్రులు ఉపవాసము సాగోగ్యసాధనముగా ప్రోత్సహించుచున్నారు. ఆస్పత్రివైద్యులు వారు వట్టిమాయలుని వారిని పిచ్చివమ్మకమున చెప్పుచుండెడివారు. ఉపవాసము పిచ్చివమ్మకముకాదనియు చాలలాభకరమైన విషయమనియు నిపుడు లండనునగరమునందొక వైద్యశాలకు తెలిపెననివిషయము వారు చాలసంతోషము కలిగినది.

నాఅనుభవముచుట్టి పట్టమక్కముతో దీక్షతో సుపన నించినవేగాని లాభములేదు. మనస్థితియే ప్రధానము.

నేనొకసారి ఆరురోజులు పవనించితిని. ఆ ఆరురోజులలో నానగూడ ప్రతిరోజునను దినమునకు 12 గంటలవరకు వైద్యశాలలో పనిచేయుచునేయుంటిని. ఆరురోజుల నాకు మంచి ఆరోగ్యశీలి గావించినది. నేనానాడునాకుంకాల మొక వారంపర్యంతము ప్రాణములగా నేనన్న మేడమీదనే పరి యుకగదిలో నద్దెక్కున్న హితుడొకడు తులిపోవుచు లోనికి వచ్చెను. అతడు ఇన్స్పెక్టరునుండి అప్పుడే లండనుకువచ్చెను. వారానియొక ధనమునందలి స్కాట్లండులో మంచించెను. వైద్యులచేతగా నుంచినవడలేదు. అందువలన నతడయింపును నుండి యింటికి వడిచివారలని వచ్చెను. అందువలన నే 14 గంటల నుండి అతడు తిండిలేకుండ వడిచినవచ్చెను. ఈసంగతి నాతో చెప్పుచునే అతడు నాయెదుటపొవ్వెట్లెను. అప్పుడే నీని నేనలేదని నాచేతులమీద నతనికొకటి తీసికొనిపోయి పరుగువెట్టి తిని. 14 గంటలనుండి తిండిలేకున్నాడన నేన. 14 గంటలు తిండిలేకున్నాడన అతడు. ఆమాయముననే అతడు సామగ్గిని తీసిపోయెను. నేనానాడురోజులు కండి కుండకుండినను నాకుసీరసమే కనబడలేదు. దీనికికారణము కేలము మనస్థితియే. ఆరోగ్య నాకుతిండిలేకపోయినట్లే అని అతడు వెంకటేశ్వరునిన. నేన తిండి తినను అని నేను దీక్షలుగానితిని. ఇదియేభేదము.

కాస్త్రుప్రకారము పవనించుట చాలాభియోగము. అందు వలన కలుగు ఆరోగ్య మేనుండులకలనుగూడ కలుగును. ఉప వాసమువలన నునుకుడు ఎక్కువకని నీరసంభవము. బలమును పరి మిత్రతయను అధికమగును.

రోగమువచ్చినపుడు దానిని కుదుర్చుకొనుటకు ఉపవాస ముండగోరువారు కొన్ని రోజులను పాటించగలరు. ఉప వాసపద్ధతి తెలిసినవారినిచ్చి ఉపవాసము వారు వడిచుకొనవలెను. అన్నిటియందును మిత్రమొనగడ నా ఉపవాసములోగూడ మిత్ర మున్నె యుండవలెను.

దానియందు నొక్కము దీక్ష లేనివారు దానిని ప్రారం బించునాడదు.

బంధువులు ఉపవాసముండగూడదని చెప్పినను వారు దెక్కచేయనాడదు. ఇందులోనుండి తిండిమానినో చూచు లకు బయ్యచేసి వారివలెనే ఉపవాసి కనబడును. అప్పుడు బంధువులు బలవంతమునచేరి నొక్కమునకున్న నీప్రాణమివలెనవ దనినొకచెట్టితో అతడు విషయగా తనకుచాలబయ్యగానున్నదని చూచుచున్నప్పుడు వడలు కలుగును. అదియే వైద్యశాసనం. మన స్థితిలోనిమాత్రము.

ఉపవాసముచేయుచున్న రోజులలో మంచినీళ్లను విస్తా రముగా త్రాగుచుండవలెను. ఉపవాసమునకుదీని ఆహారము పుచ్చుకొనకుండానే చాలా రోజులు ఆహారము చేయుచుండును. అందువలన ఉపవాసమునలన కలుగులాభములయందు నిష్పల్ల వగుటయేగాక వైద్యులకు తొందరగూడకలగును. ఉపవాస మును మానునపుడు తినకలసిన ఆహారమును సరిగా తెలిసికొని దాని నెంత తినవలెనో అతడు కడు సర్వము గా తినవలెను. అని స్కాట్లగారు యెల్లె కన్నునొకటకు వ్రాసిరి.

[ఈ విషయమున సరిగా తెలియకున్న తెలిసినవా లెవరు దగ్గరలేకున్నను గూడ మార్కులు లోకము 4 రోజులు నిరాహారత్రయమును జరిపి. ముని విస్తారముగ నీరు త్రాగు చుండెను. నెలదిటికి నాకే పని మానివేసెను. దీనిమున రోగ నారి ఎనిమా చేయుచుండెను. ఇటుండిననుగూడ నీరసము విస్తారమై లేకలేక పోయెను. మిత్రులందరు చాలభయపడి చాల న సోజు సాయంకాలము ఆయనను పడవ పుటో గూడ జలాన్ని బండి లోనికి మోసికొనిపోయి జలము పాస్టిలుకు తీసికొనివెట్టి, ఆయన 15 రోజు లకునుండి ఆరోగ్యవంతు డయ్యెను గాన నీవిశిష్ట చిరువగువా రెవరవలెను వెంటలేనపుడు పుస్తకములను చదివి సంతమాత్రమున సాహసించగూడదు. (ఆం. ప. సం)]

*** ** *

నిద్ర

[మంచమున నిద్రవంటి ముఖ్యవిషయము కొకటిలేదని గ్రహించినవారందఱు ఆత్యల్పము. నెపోలియను, వెల్లింగ్సు, మహాభైషిక్కు మున్నగు సుప్రసిద్ధులు రాత్రులలో రోజుకు 4-5 గంటలుమాత్రమే నిద్రించుచుండెడివారని వినుచున్నాము. ఇదినిజమైనను కాకున్నను ఇట్టివారలను పుట్టించుటకు ప్రపంచమునకు చాల హానికలిగినది. ఎంతవల్లకాలము నిద్రించిన నుతిమంచినదను ముఖ్యమైన ముందులన ప్రబలియున్నది. ఆర్థ రాత్రమువరకును మేలుకొనియుండిమరల 4 గంటలకుపరిశేయ వాడు విజ్ఞానియని భావించబడుచున్నాడు. నిద్రపోవుట కాలమును దుర్వినియోగముచేయుటయని దీర్ఘ కాలమునిద్రపోవువారిని పరిహాసించుచుండును. అట్టివారిని కుంభకర్మనియు పిలువవలయునని చెప్పుచుండును. డాక్టరు బాన్సును రాత్రి పండుకొనిన మరు నాడుమధ్యాహ్నము 3 గంటలవరకు నిద్రలేచెడువాడు కాడని హాస్యము తెలిపెను. మహాభిభావుడగు డార్వినురోజుకు 2-3 గంటలుమాత్రమే పనిచేయువాడు. నిద్రలేవలవిరాంతియేకాదు. నిద్రపోవుచున్నంత నేపును శరీరమున క్రొత్తసృష్టి కథిలాంతులన్ని ర్నిర్మాణము విడుదలండ జరుగుచునేయుండును. పుటిఫూట తినిన ఆహారము నిద్రావస్థలోనే భజనవిధిపరిణామముల జేరి గతినమున కలిగినవస్తువులు పూర్తికావిన మరువాడుచేయవలసిన పనికి సంసిద్ధునిజేయునట్టికే నొసగును. ఈనిర్మాణము రంగ వలసిన కాలాధిక్యమునట్టియే నిద్రావస్థయే నిర్ణయింపవలెను. నిద్ర ఎంతగాధముగపట్టిన నిర్మాణ మంత హెచ్చుగను శీఘ్రము గనబడును. అట్టిగాధనిద్ర కలవాలుపడినవారు 4-5 గంటలునిద్ర పోయినచోచాలను. వెంట వెంట నేమేల్చును ముందుకలనిద్రగల వారు 9-10 గంటలు నిద్రింపవలెను. మొత్తముమీద సవాలోత్సా హముకలుగువరుకును నిద్రించుటయే పరిమాణము. బట్టిముతీ ఖులా సాగానున్నట్లు తోచినపుడు నిద్రలేవగలను తిండికనగానే మనికి పాట్లుపడు వృద్ధులకొడిమకును నిద్రలోజరుగాదు. అందువలన నిర్మాణము జరుగదు ఎక్కువగా తినుట, శరీరదౌర్బల్యము, నన ముసరిగా వెడలకపోవుట మున్నగు కారణములవలన నట్టిమనకులు వచ్చుచుండును. విస్తారమగుజ్యోమునచ్చినవారికి కలుగుచున్నట్లు వంటిదో యాకునుకుగూడ నలుగుంటిదే. రాత్రి నిద్రాధిం మగుటలన పట్టుటకు పట్టు మనవివాదులన్నియు చెప్పుచు గాని రాత్రి నిద్రలేనిలోపము నీకునుకు తెంతమాత్రమును తీర్చి జాలవు. గాధనిద్ర పట్టకపోవుటకునే తేలికగా మెలకువవచ్చుచుండుటకు చాలకారణములున్నవి. తేయాకునీరు (టీ) త్రాగుట, పొగాకునీరు, దుట్టకాల్పుట, పొడుము, భంగు, కల్లుమందు మాజుముద్దలు, గుడారు, కల్లుసారాలద్రాగుట, పీర్వప్రకార నావధములదినుట, విస్తారముగ నాలోచించుచుండుట మున్నగు వానివలన నీచెనుగు సంప్రాప్తమగును. తిరుమకలువచ్చుచుండును. ప్రక్కసరికాలేకున్నను, మంచము కిరకిరలాడుచుండినను నిద్ర పరిగావట్టును. అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది మంచుగాలి. మంచుగాలిలేకున్నచో జాతుగానిదపట్టుదు. పుటిఫూటచేయు పనులకు కావలసినప్రాణవాయువు లభించుటకర్తవకము. (డెయిలీ ఎన్క్వైరరు.)

* * * * *

పాముకాటుకు సులభమిచ్చి

పొగాకునిర్లు త్రాగించుట

5 తులముల పొగాకును 10 తులముల నీళ్లలో కలిపి ఆ నీళ్లలో పొగాకువారినిపెట్టుట పొగాకుతీసివేసి అనీర్లుత్రాగించ వలెను. స్వల్పతీక్షణమో నోటిలోనుండి గొంతుకలలోపోయవలెను. దవడలు దగ్గర పడినచో ముక్కులో నుండి పోసిన 5 నిముష ములకు వాంతులు ప్రారంభమగును. వాంతులతో విషము పడి పోవును. ఒకగంటలో ఆరోగ్యము కలుగును. పొగాకుతోటల గుండ పాములు పోలాలపు పాము విషమునకు పొగాకుమంచి విరుగుదని హైదరాబాదునుండి హాకి మహమదయూనిసుగారు 'ప్రాక్టికల్ మెడిసిన్' అను పుస్తకము వ్రాసిరి.

ప్రకటన (268)

కొవ్వారు తాలూకా యల్లయపాళెం కలేటి చెంచురామి రెడ్డికి రీ సర్వే నెం 359 A & B రు య 5. 18 శెంట్లు మందబయిలు దరఖాస్తుకు యిచ్చినట్లు సదరు భూమిని విక్రయించదలచి యున్నాడు. అపీ లులో శీర్షాము అగువరకు యెవ్వరు కొన గూడదు. అట్లా కొన్నవారు నష్టపడుదురు.

నెల్లూరు } (Sd) ఇందువూరు రాఘవరెడ్డి.
11-8-1922 }

శ్రీ సదాచార నిబంధనీ సంఘము

ఈసంఘము పితాపురము నేలదినువత్సరములకు బూ ర్యము (బ్రహ్మశ్రీ బిట్టాకర్లుల సూర్యప్రకాశ కాస్తులవారిచే నెలకొల్పబడినది. మతవిషయక కార్యములను చక్కజేయుటయు, వాద గయాజ్ఞేత్ర తీరకృతినాను లకు శ్రీయ దుమా కుక్క-టేకృత స్వామివారికి ధర్మకర్తలగు శ్రీశ్రీశీతకాపు రాధీశ్వరులు చేయించెడి నిత్యోత్సవ కల్యాణాదులు కాక తతి మా వసంత, గణపతి, దేవీనవరాత్రులు, ఏకాదశులు, ముసలి రాత్రులు, కార్తికమాసము, ధమర్యాము మున్నగువానియందు పూజలు, అభిషేచనములు, సమారాధనములు, మొదలైన యుత్సవములను మూలధనముయొక్కవృద్ధిలనన, చందాలమూల మునను చక్కగాఁ జేయుచుండును వై సుఖము చేయుచున్నె యున్నది.

శ్రీ సూర్యప్రకాశకాస్తులవారు కాలధర్మము వొంది నను శ్రీకాస్తులవారి సంకల్ప ప్రభావాలికమున నీ సంఘ ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి గాంచి విరాజిల్లుచున్నది. కొంతకాలము బ్రహ్మశ్రీ గాడేపల్లి వేంకటకాశ్రీగారును వారి యనంతరమున బ్రహ్మశ్రీ ఉమామహేశ్వరకాశ్రీగారును నీసంఘమునకు గార్యదర్శకులుగా నుండి వైని విరంపబడిన కార్యములను శ్రద్ధతో నిర్వహించు జేసిరి.

శ్రీఉమామహేశ్వరకాస్తులవారును కొందరు సభ్యులును స్వర్గతులగుటచే నీసంఘము చీకాకుపడి మూలధన మెంత యున్నదో కూడ తెలియగానిస్థితి వచ్చినది.

ఇటులను డెంగా చిరకాలమునుండి కోకాధికారిగానున్న బ్రహ్మశ్రీ వింజయూ వెంకటపార్వతీశముగారు రమారమిగత్సర ముక్రిందట నొకసభను సమావేశపఱచి యందు శ్రీ వేంకట కాశ్రీగా కొప్పించిన ద్రవ్యము నుమారు రు 550/ బాన్చిన యు, తామును శ్రీమహేశ్వర కాశ్రీగారును కలిసి రు 650/ లు మూలధనమును సంపాదించితిమనియు నిపుడు శ్రీస్వామివారి మూలధనము రు 1208.2-6 బాన్చినయు చెప్పి యా మొత్త మునకు రాగలసిన బాకీల కా॥ ప్రావోట్లును కొంతగిరియమును సభాస్థలిం జేర్చిరి.

(బ్రహ్మశ్రీ పొక్కులూ) ఆపున్నానధానాలు గారు కార్యదర్శకులగు శ్రీ జనుగుమ్మి వెంకటరమణయ్యగారు, స వాయకార్యదర్శకుల చిరకాలమునుండి కోకాధికారిగా బయ్యె నపుచ్చు శ్రీవేంకట పార్వతీశగారు మఱుకోకాధికారిగ ను సంఘస్థాపకులగు శ్రీసూర్యప్రకాశకాస్తులవారి పుత్రులగు శ్రీవైద్యనాథముగారు (బ్రహ్మశ్రీ వేంకట సూర్యనారాయణ కాస్తులగారు మున్నగు పండితరచేయ్యులు, మొదల వెంక టపరసింహముగారు, కొత్తూక రాజుగారు మొదలైన వైశ్య కుటుంబ, కల్యాణ వేంకట జగన్నాథ రావు గారు ము న్నగు వాకకాగ్రసంఘము సభ్యులుగానెన్నుకొనబడి సభ్యు ల సంఖ్య 26 గా జేరినది. ఇగును సభ్యులను చేర్చదరని విష యున్నాను.

ప్రస్తుత కార్యదర్శకులును కోకాధికారియు సభ్యులును పట్టుకలతో బయ్యెచ్చును రమారమి రు 8000/ లు వసూలు చేసికట దాతల యాకయాస సారము మూలధనమునకు సుదూ రు రు 600-10 చేర్చియుండెడియున్నది. ఇపుడు మూలధ నము పునఃనిమిషమదలకులైగా నుండనోవు. వైద్యపురాస్రవ్యు లకు ఉప్పువారి అచ్చునాగ్యుగారు సమర్పించిన రు 600/ లు వారి సొంతవసూలు శ్రీస్వామివారి వెండికవముని ఖర్చుపరుపబడెను. ప్రాధికారము మొదలు నెలకొల్పిరి. అందు పురాణములు ధర్మకాస్త్రములు మొదలైన యుత్తమగ్రంథరాజ ములు చేర్చబడినది.

మహానాథరాధికారిగ నీపురమున కక్క, వ్యాకరణ అక్షరైత విశిష్టాక్షరైత, పంగిత, సాహిత్య విశిష్టలకుం దుత్తమ పండితరచేయ్యులు శ్రీశ్రీ పితాపుర మహారాజావారి యాక రమున నుండిరి. వేదవారకా సూక్తిము లేదు. అకొంత దీర్ఘ వలయు నని యీసంఘమువారు కలచి చాలుగు వేల యాప్య ములు మూలధనమును సంపాదించునెంచి వేయియాప్యములకురకు విరాళవాగ్దానములను ప్రోత్సహింప వినుట కెంతయు సంతసము కలుగుచున్నది.

శ్రీసదాచారనిబంధనీ సంఘము వేదపాఠశాల, చదిర కాలమున నెలకొల్పి తచుసంకల్పమును కార్యరూపమున సఫల ము చేయవలెననియు గ్రంథాలయము స్వామ్యుత్సవములు వగై రాలని ఎంతసామ్య వసూలుచేసికొ యెట్లు ఖర్చుపఱచికో యా జాపితాలను పత్రికా ముఖమున లోకమునకు విశదపరచవలె నని యు కోరుచున్నాను.

పురవాసి.

[illegible]

11

డిమాండునిల్వ—15 21/82 పేజీ 18

ధాన్యముల పరిమాణము తెలుసుకుట కొక కొలత పూత్రము కావలయును గదా. ఆ పూత్రమును మనము ముంతయని పిలుచుచున్నాము. ముంతెడుపప్పు, ముంతపూత్రములో నిడుదు నంతటి ధాన్యరాశియని యర్థము. ధాన్యములను గొలుచునపుడు ముంత నుపయోగించుచున్నారము. అట్లు చేయుటచే నొక పెద్ద ధాన్యరాశి యందు ముంతలో నిడుదుపట్టి చిన్న ధాన్యపు రాసు లేన్నియున్నదని కనుగొనుటకే. ఈ విధముననే విలువను గొలుచుటకై యేదైన విలువగల పదార్థ పరిమితిని గొని తమ్యాలమున నితర పదార్థములను గొలువలయును. ఈ పదార్థ పరిమితినే మానముగ గణించుచున్నారు.

జాబులు

విలేఖులకు సూచన

వి. రా. కే. సీ. జి. సో ప్రకటనకాలము.

ఆంధ్ర పత్రిక

అగ్నికుల క్షేత్రములకు విజ్ఞాపి

మన సాంఘికము విద్యాభివృద్ధి నొందించి ఉన్నతము నకు దెచ్చుటకును, రాజకీయవిషయములందు ప్రత్యేక ప్రాతి విధ్యముకొండటకును, ఆ 1917 సంవత్సరమున కాకినాడటవున హాలులో మహాసభను జరిపి అభివృద్ధి కొరకు చాల ప్రయత్నించినది. అందు విషయమున మా కాకినాడ నాయకులలో కొందరు వ్యతిరేకమై కలసి రాకపోయిరి. ఏమైనను సత్కార్యములు ప్రారంభింప నున్నపుడు విఘ్నము లభేదములు కలుగుచుండుట సహజమేకదా! వాటిని పాటింపక కాంగ్రెసువరకు పూనుకొనుటయే ధీరుత్వము ననుసరించి 1918 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలలో కాకినాడయందు క్రికేషన్లైన మల్లాది పత్తయింగం నాయకుగారి ధర్మశ్రీం హాలులో కాన్యాలోచన సభ యేర్పరచి యితర జిల్లాలనుండి గూడ సాంఘికల సాహ్యులించితిమి. ఆ సభకు బంధువునుండి మురారీరావు సాహెబు (వైకంగు వెంకటరంగయ్యగారు వచ్చి అన్ని జిల్లాలనుండి మన సాంఘికలను కలపించి మహాసభ జరుపవలెనని యు, ఆ సభ కాకినాడలో జరుపునెడల అయ్యే ఖర్చులో సగము రామిచ్చెదమనియు, లేక బంధువులో జరుపునెడల అందు కగు వ్యయముంతయు రామిచ్చురే ధరించెదమని యు, చెలిపిరి. అందుకు కాకినాడ వారెవరును సాహసించకపోవుటచే 1918 సం. మెయి నెలలో బంధువునుండి శ్రీ వెంకటరంగయ్యగారు అగ్నికుల క్షేత్రము ప్రథమ మహాసభను జరిపించిరి. తదాది నుండి మన సాంఘికల విద్యాభివృద్ధి కొర కటుల పాటుపడుచున్నదియును, సుఖ ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ వార్షిక పరీక్షలను జరిపినవా రెల్లరకును విశేషమయ్యెను. బంధువు నందు రంగయ్యగారు కట్టించి అగ్నికుల క్షేత్రము హాల్లయలో నున్న వారును యితర జిల్లాలలో నున్న వారును పుష్కలము మొదలు వై తరగతులలో జరుపుకొనుచున్న మన సా. ఘిక విద్యా ధిలు రహంమి టి మంది సంఘములకు ఉపకారమును పొంచుచు నభివృద్ధి కలెందుచున్నారు. సంఘమునకు వచ్చేరాబడి చాలకపోయినను మిగిలిన ఖర్చు యాత్ర రంగయ్యగారే ధరింపుచున్నారు. సాంఘికలారా! సంఘభారముంతయు ఒకరివైన వేముట సంభవముకాదు. సంవత్సరమునకు రు 0.4-0.5 లు యిచ్చువారిని సంఘసభ్యులగా యేర్పరచితిమి. సాంఘిక లెల్లరును సంఘమునకు సభ్యులుగా జేరి వాగ్దత్త విరాళములును, సభ్యుల చందానును, బంధువుకు స్థాయిసంఘ కార్యదర్శి మురారీ శ్రీ (వైకంగు వెంకటరామయ్యగారి పేరను బంపి సా. ఘికల విద్యాభివృద్ధికి కొద్దవలెను. ఈ మధ్య యెవరో కొందరు (నామములకెండు జని కాకినాడ సంఘము తరపున సంఘాధ్యక్షులై పాటుపడుచున్నామని తెప్పి కొంతసామ్యు నమూనా కేయించునట్లు కొందరివల్లను దెలియుచున్నది. 1921 సంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో కాకినాడయందు దొక కాన్యాలోచన సభ జరిపి కాకినాడలో ఒక సంఘము నెలకొల్పుటకును అసంఘమునకు ము-రా-శ్రీ పొన్నవండ లక్ష్మణస్వామిగారు అభ్యుహు అగను; ము-రా-శ్రీ కామాద గజేంద్రుడు గుడిపల్లి మహాలక్ష్మయ్యగారు కార్యదర్శులుగాను నుండుటకు నియమించి, వీరింతనకును. కార్యవరకులు యానినట్లు నమపించుట. కాకినాడ సంఘము తరపున అని యెవరో వా చందాలకు వచ్చిన యెడల ఆసంఘము తరపున అదిగను శీసిన సత్కార్యము లెవ్వరొ ముందు జేయవలెనని వేరొక దెలుసుకొని, వైకంగు వచ్చిన నియమిత సభ్యులలో నెవరివల్ల వై వా రకీదులు వచ్చి చందాల నియమలయనే గాని అనాసరముగా మి ఘ్నమును యితరులకు దుర్వినియోగ పరుపకుండెదమ గాక! మనసంఘ చతుర్థ మహాసభ జరుపుటకు లేజవాడలో జరిగిన తృతీయ మహాసభలో ఆహ్వానించిన వారు యంతరీకుల సభ జరుపు విషయమై ప్రయత్నించుచున్నట్లు గమనించదు. నిను మిత్రకాలము సమాపించుచున్నది గాన యెప్పుడు జరుపదలంచి నిదియును స్థాయిసంఘ కార్యదర్శి గారికి బంధువుకు తెలియ పర్చుకొనెదను.

కరీ సత్యరావు,
మహాసంఘ కార్యదర్శి.

గోదావరి జిల్లాతాలూకాల విభజన

భీమవరం తాలూకాను కృష్ణాజిల్లాలోనుంచి, తిరుగు నరసాపురములను మాత్రము గోదావరి జిల్లాలో కలుపవలెను ట అనుమంజనమనియు భీమవరం ప్రజలకు దుఃఖభావముని యు 26-7-1922 తారీఖు ఆంధ్రపత్రికలో వెలువడియున్నా ము. ఈ హాంజము మాకృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారు గ్రహించినాకో లేదో తెలియలేదు గాని గా. వినియోగ బోర్డుమెంబరు మాన్ మెక్ దొరగారును రాష్ట్రీయ కార్యవిర్వాహక మెంబరు గా. శ్రీ మహ్మదు హబీబుల్లా సాహెబుగారును మాప్రజల ఆం దోళనమును వినియెడల మాకు గర్వించెను లేదని విన్నవించు కొనుచున్నాము. కృష్ణా, గోదావరి, విశాఖపట్నం జిల్లాల పాలనాధి కారమును తొలగివీట్లు తెగగట్ట వలెనన్న వో భీమవరం తాలూకాను తిరుగు నరసాపురముల నుండి విడదీయుట వల్ల సిబ్బంది ఖర్చులు పెంచుటయే గాక ఈ తాలూకాలనాకు నీటి యొద్దను గొడ్డయొద్దను పిలిల్ క్రమిసర్ కోర్టు క్షయకూర ములలోను సీరంతరము కలహించుచు అధికార భేదముచేత ఆ నూయతకు పాలుకాగలరు. ఈహాంజమునే నెన్న పట్టుములోని గొప్ప అధికార్లకు తెలియజరుచుకోవలెనని భీమ వరం తాలూ కా ప్రతినిధులు ముగ్గురు వైకంగలో గా. శ్రీ హబీబుల్లా సా హెబుగారు అనంతపురం కలెక్టరా కంటిపు జిల్లాలో వ్యవహర చేయుటచే ప్రయాణ మగు సమయము గనుక వారి దివ్యము గాని శ్రీ. హబీబుల్లా దొరగారు విశేషము తొందరలో నున్నా మని తెలివిచ్చియుండగల వారి దర్శనముగాని మాకు లభించలేదు. ఆ గొప్ప అధికార్లయొక్క (వైకంగలో) కార్యదర్శుల దర్శనము మాకు లభ్యమైనంతలో వారితో మా తాలూకాను వేరుక రుటవల్ల మాకు రాబోవు ఇక్కుట్టులను కలిపి పూరా చర్చించుటకు మాకకాకాశము గలిగినది. మా మొలను విన్నాం. న్యాయము దయచేయుచెద మన్నాం. భీమవరం ప్రజలు వందనార్తులై వారు. ఈ సందర్భము లోనే మాత్రం నిధులు శ్రీ గా. మంత్రివర్గములకు కూర్చు వేకట వైదీనా యుడు గారి దర్శనముచేసి మా చింత దీర్చవలెనని వేదగా వారు మామాడు తాలూకాల పరిధిలను నిలయ ఎన్న గూడెము తాలూకాల పరిధిలను స్వయముగా తెలిసిన ఆకభకజ్ఞులు గనుక మాకు ఆందోళనము లేదనుచున్నది జరిగించెదమని తెలివిచ్చినాము.

బాపిసెంగరాజు మానుమంతరాజు

ఆంధ్రపత్రిక గ్రహభేషధాలయం

సావితము 1881 సం.

ఈ భేషధాలయపు ప్రసిద్ధి కెందిన ఆ తంకని గ్రహ మాత్రలు

పీటిని నేరించి మేముపొందిన ఆశేతులు పలుమారు విదవక కొరుచున్నాం. గాన ప్రతిఫలము మీరు కూడను పొందవలెను అటు చూడక - ప్రస్తుతం - తనాలు ఖర్చులు కూడను కొరక సంపదకు మాయొక్క బాలితాలకు గాను రుచుచేసి వారముడు.

ఆంధ్రపత్రిక గ్రహభేషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసెడి.

గోదావరి జిల్లాతాలూకాల

"తెలుగు సంక్షేప్తలేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు మొదలగు శిష్యులకు భాషా సేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "ప్రాప్త క్షము నిమిత్త మనాదిల్ల పంపించండి!"

(18) ఇక ఫర్వేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

అమృతాంజనము

తలనొప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నొప్పలకు కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయముగను, నెల 0.10-0.20 అణాలు పంచభాష చీటి చూచికొనిన మోసము గలుగదు అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

1. చిరట ఆసవ: సర్వవ్యధముల తక్షణ బరిహారు విశ్వావధము. నీసా రు 2. రు 1-4-0.
 2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, శుక్లవర్ణము, మనుమలొగముల నిర్మూలము చేయు పంజీని సుఖ కులం రు 15.
 3. సిద్ధ ముకరధ్వజ: ఆకాల జరా వ మృత్యుభయముల తొలగించు అమృతకల్పము 15 పీ. రు 4.
 4. శంకర తైల: కుష్టు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు అలూత్రము రు 1.
 5. మంత్ర కవచము: మహా బుష్టిప్రోత్త సర్వసిద్ధివాహి. చంద్రోదయధరసాయనిక ప్రత్యేక. తానేన 8 అణాలు.
- ఈ కెటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను.
- ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ, కేశవంగ ప్రాచయిటరు. (182) మెస్సర్లు, వి. యన్. రావు బ్రదర్లు వారి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైక్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణకేశవజీ, (2198) 27, చీనాబాదశాద్, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2118-898) ఈ ఆశ్వాద్వగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యోగ్యక్షిహస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెకెవాని చీట్లకేక కిమా మాలు విచిత్రవిశేషనిర్మలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడినెట్టును పుట్టించుట, కనములో సమాధియగుట, శరీరములెని తలకాయలెర మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు ఆశేతము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన కైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్మవృద్ధిముగా మేజ్ బేయకలరిని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. డిసెంబరు 4-0-0. త్వరపడు.

జి. ఆర్. జనార్దనలనాయుడు, బెంగళు, నుంటూరుజిల్లా.

గృహవిక్రయము

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు సత్యనారాయణపురములో కాలువయొడ్డున నున్న లేటు చాసు శ్రీరాములు వంతులు గారి మేడయున్నా, ఘమారు చానిని చుట్టియున్న అయిదు నేల చతురపుగజములుగల తోటయున్నా విక్రయించబడును. కావలసినవారు -

(1) ఏలూరులో స్టేడరు [251] చాసు గోవిందరావుగారికిగాని, (2) బెజవాడలో చాసు కేశవరావుగారికి గాని, వ్రాసి తబ్బిల్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

(1) బెనారస్ నిజీవంతుడు చుర్రా మెడికల్ హాల్ వారి బానిస్ గురించిన సేవించుటలపై రాజకీయ అనుభావములు...

జే.ఎ.ఆర్. 28.8.19

ప్రింట్ చేయబడినది

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయమునకు మార్చుటకు వాడగలగలగల...

విలాసము సి. డి. సావంత్ సం 144 పునసవాడి, బొంబాయి

మలయచందనము

గనేరియా అను మొక్కమునకు తోతారము

తద్యము లేదు. వివిధారితో పని లేదు. ఎటువైపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు...

- కొరియా సకము. సవాయికి పీసా 1-0-0 సారస్వతాస్థము బుద్ధి హెచ్చించును పీసా 1-0-0...

గంధర్వ పార్వతి, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా)

(3081) "కత్తికట్టలు"

పెద్దకత్తి గట్టి గజము పొడవు 4-0-0. పొడవు 4-0-0. దేవత కొనుగోరికి పట్టి ఉంచును. పొట్టిబిడ్డలు...

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచము వెల్లడైన మిక్కిలి జ్యోతిషాంబి యాశీర్య మోగితాపరములను, సర్వఫలమును పొందిన ప్రాశస్త్యము ప్రకాశితావృణాగల రచయితమడినది.

ఈ పుస్తక మెల్లవాటిని బోధపడుటగా చక్కని తెనుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారు...

కలింగ జ్యోతిషనిలయము వాడకరం, విశాఖజిల్లా

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పడవమీదికి రంగూనునుంచి. పేట కలకత్తెమీదికి చవుకగా ప్రకృతమైన, పేటమీదికి...

ఆ. నుబ్బారాయణం కంపెనీవారికి, పేట కలకత్తెమీదికి, కాకినాడ.

పాలనగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహములు, పాదం, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డెబ్బల చాలును.

20 రు॥ డెబ్బ 1-4-0 పి. సి. 0-8-0 కూష్మాండలేహ్యము.

అశ్మశ్లము, నిర్మాక, కాల్పిత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డ॥ చాలును. 20 రు॥ డెబ్బ 1-4-0 పి. సి. 0-8-0 పి. శి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

3351-4) తెలిపి—నెల్లూరుజిల్లా.

1. వాతావరణం కల్పితమైనది గుణములు వాతావరణం వాతావరణం వాతావరణం...

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, కుటుంబము, వృద్ధులకు, శ్రీలక్ష్మి బలము నిచ్చు కోవకము. మేదస బుద్ధియు, మెచ్చ, తలదేమి, ముందుకము, అకలితమందు, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, కృత్రిమము, కీడునలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధి క్రమ నిచ్చును...

కొత్త మనస్సు:—ఈ వాతావరణం వాతావరణం వాతావరణం వాతావరణం...

బోగ్గపులు సువాయువు (Carbonic acid Gas)

అస్థివిధము లయిన ఏ రేటెడ్ వాటర్లు తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.

చెన్నపురి గవర్నమెంటు కెమికల్ ఎక్స్‌మినిస్ట్రేట్ల గృహ శుద్ధిమైన దని యోగ్యతాపత్రము పొందబడినది.

సోడావాటర్ మిషనులు

ప్యారి అండు కంపెనీవారికి సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన విలాసమునకు సేదగా వ్రాసుకొన్నయెడల ఆర్డరు సప్లయచేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెనీ, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండ్ మగర్ ఫాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నెల్లూరుపుం. (డక్షిణ ఆర్కాటు జిల్లా)

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

భృగువతి

బహుశక్తిరములగు మనుషుల మాత్రమే మార్గమునుండి సీమకల ప్రవీణమయిందే, తెల్ల కెం, పచ్చ కెం గత్తెం నీరు మురుగు వాతావరణము మూత్రము పూర్తి పూర్తి బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విసర్జన చేయుట పొత్తికడుపు పరములు...

సిద్ధమకరధ్వజ (వైద్యరత్నవతి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోపధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చని...

కో॥ స్వేచ్ఛానోచిహాకో॥ సకవాచిద్విపద్యతే॥ సేదాయః కాంతిజనః కామోద్దీపకశ్చవోహ॥ బుద్ధి, ఆయుర్ధాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినప్పుడు, హెచ్చు ధాతువుప్రతిజేసి కామోద్దీపకముగా...

ఆంధ్రఆయుర్వేద పార్వతి (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,925. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే వ్యాపింపబడినది.

19 హాస్కోడ్డు హంటుకోడు, మద్రాసు. నిర్వహణ రయారచేయబడిన శాస్త్రీయోపధములకు పుట్టిల్లు. క్యాబులగు ఉచితముగా పంపబడును.